1312
WEEKBLAD. — 26e JAARG. — 48 BLADZ. — 6 JUNI 1963.
BELGIË : 10 FRANK. — NEDERLAND : ABONNEES : 65 CENT.

ROBBEDOES

IN DIT NUMMER :

DE TERUGKEER VAN JAN KORDAAT EN GERRIT !

Guust FLATER door Franquin en Jidéhem

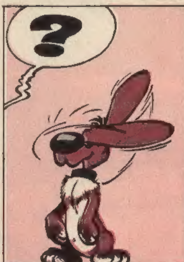
OPNAME

Bollie en Billie door Roba

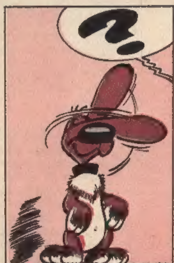

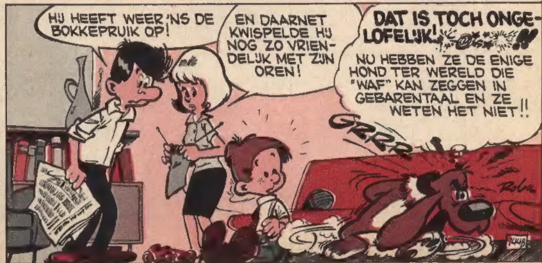

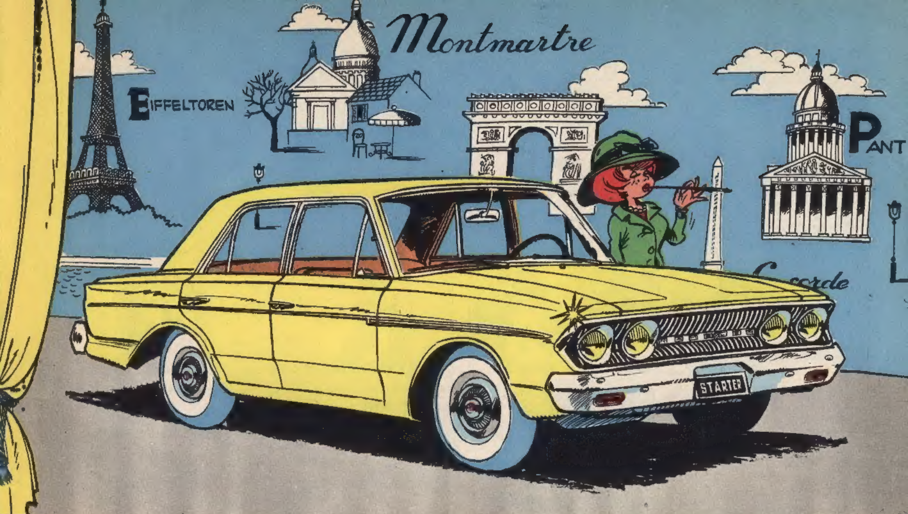

EEN AMERIKAAN

Voor haar prestige-wagen heeft de Renault-regie zich zeker niet suf geprakkezeerd... Ze heeft de Amerikaanse Rambler doodgewoon in losse onderdelen geïmporteerd. De montage vindt op het ogenblik in de Belgische assemblage-werkplaatsen van Renault plaats. Maar als je die « Amerikaan in Parijs » voor je ziet, dan moet je toch even glimlachen, of je wil of niet.

Na het fiasco met de « Fregate » een huwelijk uit berekening

Met de Frégate 11 pk is het treurig afgelopen. Hij was niet onder een gelukkig gesternte geboren. Na deze ramp zat Renault zonder grote prestige-wagen... Maar dit vraagstuk is nu opgelost door een huwelijk uit berekening. Een soort van Amerikaans-Belgisch-Franse cocktail. Amerikaans voor de wagen, Frans voor de naam en Belgisch voor de montage en verbeterde afwerking. Ik moet eerlijk bekennen dat ik de keus van de Rambler een handige zet vind. Het is een betrouwbare wagen, goedgebouwd, de schaalconstructie met roestvrije onderdelen is een meesterwerk in het genre. De voorwielophanging van het type Mac Pherson is stabiel, doeltreffend en robuust. En tenslotte verdient de klassieke 6-cylinder motor vermelding wegens het gebruik op grote schaal van lichte legeringen.

De snelheidsmeter loog niet zo erg!

De ervaring heeft me geleerd op mijn hoede te wezen voor tandartsen en autosnelheidsmeters. Ze kennen allebei maar al te vaak de kunst van het liegen. Toen ik dan ook de wijzer van de Renault Rambler op 100 zette, schamperde ik een beetje. Totale geruisloosheid, het gevoel of ik de rol van de schildpad in de fabel van La Fontaine speelde, niet het minste geflult van wind. Ik houd de kilometerpalen in het oog en schakel mijn chronometer in. Resultaat : 91 km/u, dat is een overdrijving van ongeveer 9 %. Ik sta verbluft en ontdek meteen een interessante eigenschap van deze wagen : een stijve constructie en een uitmuntende geluiddemping. Bovendien schijnt het elegante profiel van de carrosserie gepaard te gaan met een behoorlijke stroomlijn. De enige geluiden komen uit het dashboard, waarop de diverse instrumenten zonder veel zorg gemonteerd schijnen te zijn.

Zelfs een grote wagen kan te klein zijn!

In Europese ogen is de Rambler een grote wagen. En inderdaad is hij aantrekkelijk en comfortabel. Maar wel heb ik het betreurd dat ik zo dicht tegen het stuur aan zat. Mijn armen en benen bleven gebogen. En verder klaagde mijn passagier op de achterbank over de opstoppers die het achterste stuk van het dak hem telkens op zijn kruin bezorgde. Afgezien van deze tamelijk ernstige fout moeten we toegeven dat de zittingen lekker zitten en ik heb een bijzondere waardering voor het rijke, mollige nylonfluweel van de bekleding... Dat is wat anders dan die banale plastiekstoffen! Het uitzicht is in alle richtingen opperbest : een lage, platte motorkap, bolle zijruiten zoals die in de Taunus 17 M en een grote achterruit die niet overdreven gewelfd is. De klimaatregeling blijkt doeltreffend en kompleet, maar hetzelfde valt helaas niet van het dashboard te zeggen... We moeten ons behelpen met een kilometerteller, een benzinestandaanwijzer en een temperatuurmeter. De oliedrukaanwijzer en de dynamo worden slechts door bijna onwezenlijke verklikkerlampjes gecontroleerd.

Prestaties goed, maar pittigheid teleurstellend

Ondanks de zware 6-cylindermotor van 3.205 cc, gevoed door

BELANGRIJK ! VOLGENDE WEEK BEGINT DE GROTE WEDSTRIJD " ROBBEDOES — L. M. " !

STARTER NEEMT DE PROEF

RAMBLER RENAULT 1963

IN PARIJS!

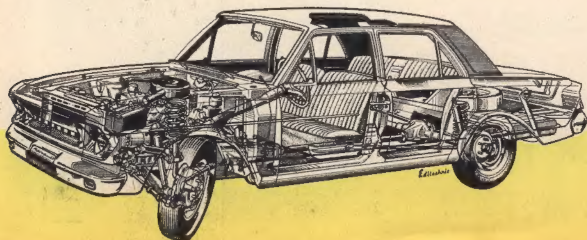
een dubbele Carter carburator, trekt de Renault Rambler zeker niet bliksemsnel op. De motor komt maar langzaam op toeren en de 3-versnellingsbak met handel aan het stuur maakt de zaak niet beter. Daar de 1ste niet gelijkgeschakeld is en de 2de tamelijk lang (100 km/u op de hoogste toeren), gaat het schakelen bij lage snelheid in de stad bijvoorbeeld niet bijzonder soepel. Een stel proeven van 0 tot 100 leverde zeer middelmatige uitslagen. De beste tijd was 17". De minst goede : 22". Als je dan bedenkt dat een doodgewone Fiat 1500 Berline 0-100 't in 15 seconden doet ! Door lagen bevroren sneeuw kon ik niet de topsnelheid keuren die volgens officiële opgave 160 bedraagt. Dat komt me rijkelijk optimistisch voor. Natuurlijk betekent 127 pk DIN bij 4.500 omwentelingen voor zo'n grote cylinderinhoud lang geen uitzonderlijk rendement !

De controle over de wagen is daarentegen erg prettig. De stijfheid van de carrosserie, de goede ophanging en de harmonische verhoudingen van het koetswerk (behoorlijke gewichtverdeling) zorgen voor een gezonde wegligging. De stuurinrichting is zacht, maar te sterk vertraagd. Toch kan men de wagen zonder enige vrees gemiddelde bochten laten nemen. De Rambler die een onopvallende neiging tot voorslip vertoont kan bij vol gas in lichte mate staartlastig worden... Kortom, een gezonde wagen voor Jan Publiek. De trommelremmen zijn eveneens correct. Voor de Europese markt beschikken ze over trommels van groot formaat, die normaal voor de grote Amerikaanse Rambler V-8 bestemd blijven. Na vijf maal opeenvolgend remmen trad er nog geen spoor van slip of evenwichtsverstoring op.

Starter.

VOOR :

- GOEDE STIJVE CONSTRUCTIE.
- FRAAIE AFWERKING.
- DOELTREFFENDE GELUIDDEMPING.
- BEHOORLIJK COMFORT.
- PRETTIGE LIJNEN.
- GEZONDE WEGLIGGING.
- GOEDE REMWERKING.

TEGEN :

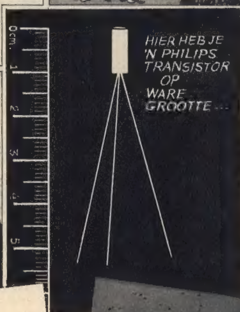
- GEMIS AAN PITTIGHEID.
- VEROUDERDE 3-VERSNELLINGSBAK.
- RUIMTEGEBREK AAN HET STUUR.
- DAKHOOGTE ONVOLDOENDE.
- STUURINRICHTING TE STERK VERTRAAGD.

TRANSISTOREN

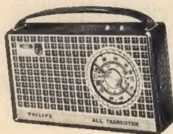

Portatief
"voor de jeugd"
9 transistoren en dioden - lange en midden golf.
L 3 X 91 T **1.995 F**

Elektrofoon
"All transistor"
op batterijen - speelt alle platen, overal.
AG 4000 **1.490 F**

en UW
PHILIPS
ALL TRANSISTOR ?
verdien hem door te slagen voor je examens...

SPOORPUZZELS

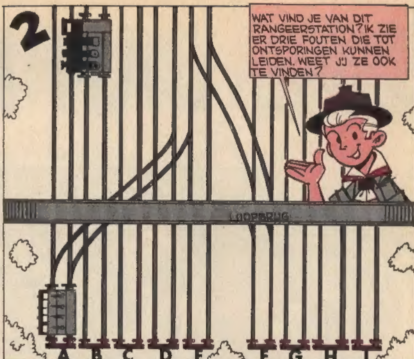
1

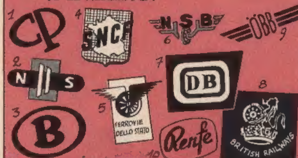
ROEP NIET MOORD EN BRAND, TENMINSTE NIET TE VLUG... BEKIJK DIT TONEELTJE EENS GOED EN LEID ERUIT AF WAT ER ZAL GEBEUREN.

A B C D E F

RAY DUNCAN
CARY PAGE
CJ 155/498

SPOORPUZZELS (OPLOSSINGEN)

SPEL Nr. 1.

Nee, er gebeurt niets. Locomotief C wordt zo gerangeerd dat hij A kan ontwijken. Overigens moet je naar de rook kijken! Machine B staat stil (rook recht omhoog) en machine F is defect (geen rook). Locomotief E rijdt achteruit.

SPEL Nr. 2.

1) Het wisselspoor dat in A aftakt komt uit tussen spoor D en spoor E. - 2) De wissel van spoor F begint te vroeg.

SPEL Nr. 3.

1) Portugal. 2) Nederland. 3) België. 4) Frankrijk. 5) Italië. 6) Noorwegen. 7) Duitsland. 8) Groot Brittannië. 9) Oostenrijk. 10) Spanje.

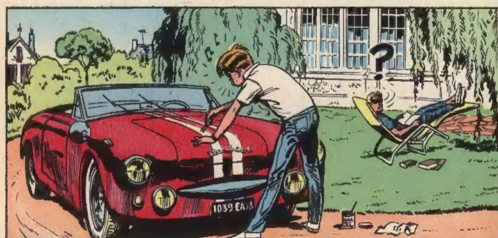
Storm over Roccandor

IK HEB MIJN STRIJDUITRUSTING AANGETROKKEN! LATEN WE DAT GESPUIS GAAN TOETAKELEN!..
IK BEN OOK GEWAPEND: MET MIJN GOED GEVULDE SHEAFFER'S!..
VERDRAAID! DAT HELSE VIZIER IS WEER VASTGEKLEMD!
WIE DAAR? ALWEER EEN SAMENZWEERDER? MASKER AF, OF IK LOOP STORM!..
MAAR DAT IS RIGOMAR, KEREL!..
O! O! EEN HANDTEKENING MET EEN SHEAFFER'S! DAT IS WAT ANDERS! IK HERKEN DUIDELIJK DE HAND VAN RIGOMAR! O.K., MAJESTEIT!..
DEZE SCHACHT MONDT UIT IN DE GROT...
HANDEN OMHOOG!
?
JULLIE ZELF!
!

WORDT VERVOLGD

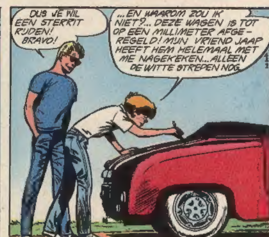
JAN KORDAAT

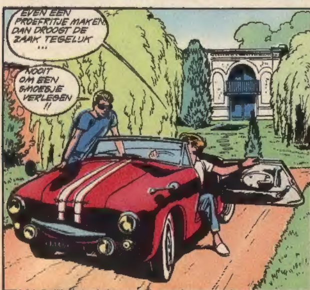

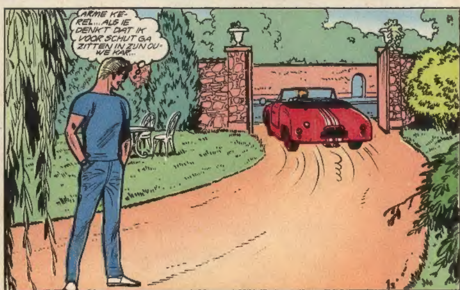

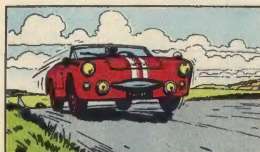

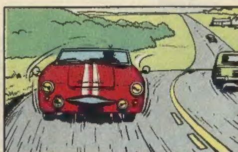

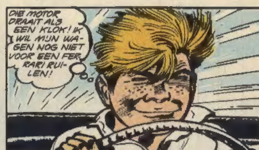
Opgelet! Toekomende week start onze grote prijsvraag Robbedoes-Luchtmacht!

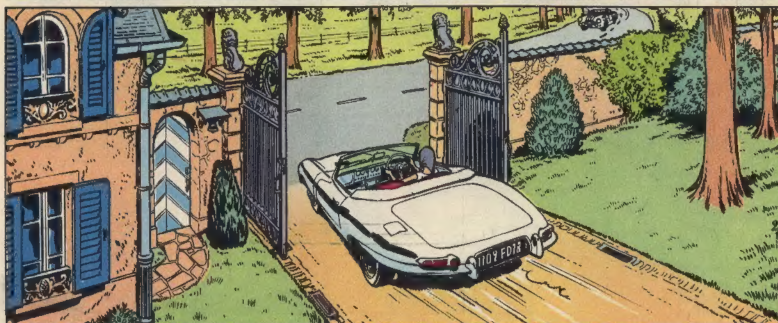
KOMT TERUG

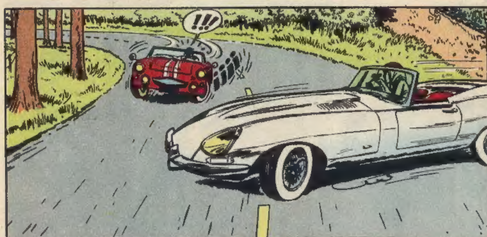

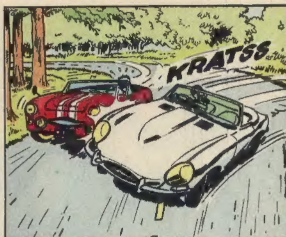

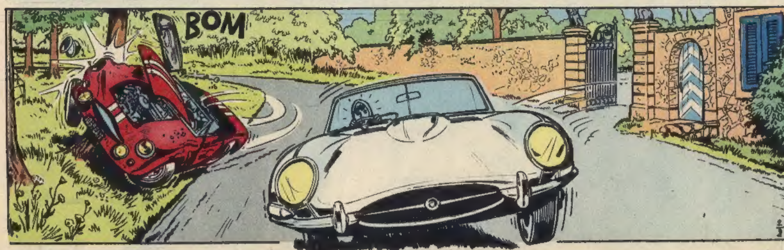

Wordt vervolgd

STEVEN STERK

DOOR PEYO EN WILL

De onechte mevrouw Adolphine komt in de « Blauwe Papegaai » op het ogenblik dat Steven het aan de stok heeft met de gangsters.

Word verve...

SANDY

Willy Lambil

Een auto rijdt op prof. Clifford in, die in de Victoria-woestijn onderzoekingen wil verrichten.

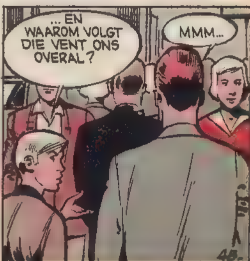

Vervolg

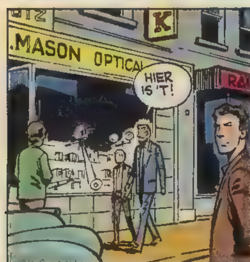
SANDY

Willy Lambil

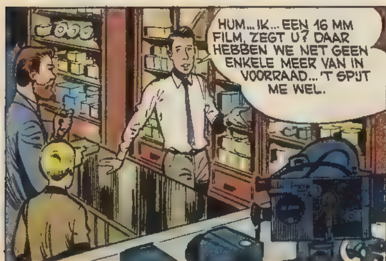

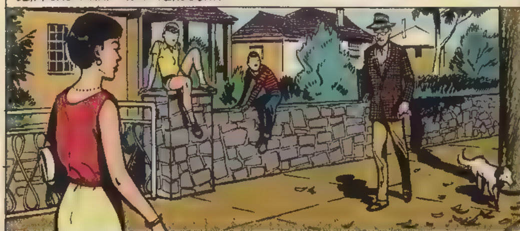

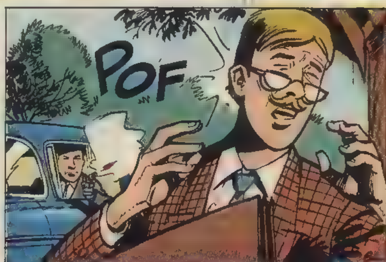
DE HEILIGE KANGOEROE

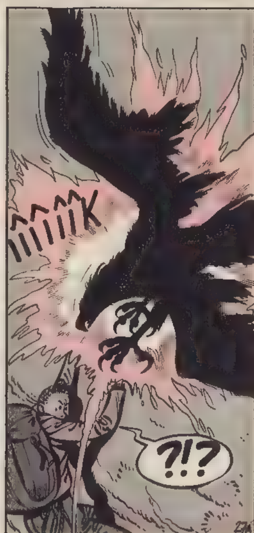
Wordt vervolgd

FLIP FLINK IN HET MONSTE

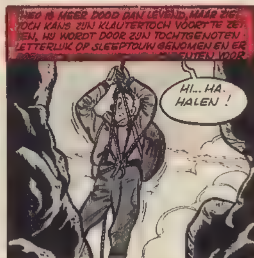

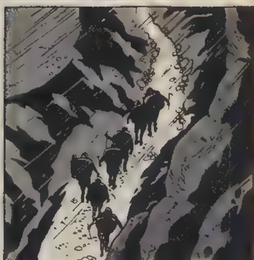

Op de hellingen van de Huascan wordt Theo door a r e n d e n aangevallen.

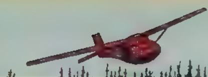

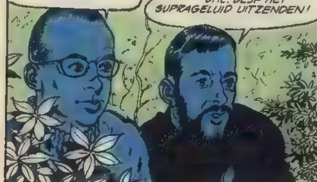
Wordt vervolgd

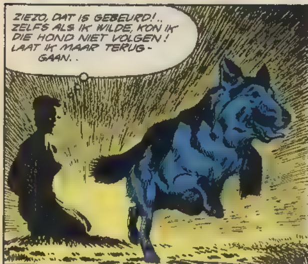
DE DROGE

DIE LUI ZIJN UITERST VOORZICHTIG.. IN DIE ZAK ZIT NATUURLIJK EEN NIEUW BERICHT...

WAT WILLEN ZE NU WEER VAN ME? 'NS KIJKEN! "DOE HET GELD IN DE TAS DIE DE HOND DRAAGT. DOE ER OOK ALLE CORRESPONDENTIE BIJ DIE U VAN ONS HEBT ONTVANGEN! DAARNA MOET U DE HOND LOSMAKEN EN WEGGAAN ZONDER OM TE KIJKEN!"

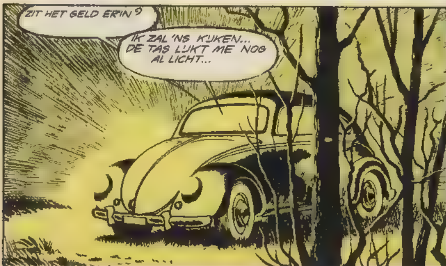

EEN PAAR HONDERD METER VERDER, OP HETZELFDE MOMENT...
DAT WAS EEN GEWELDIG IDEE VAN JE, KEREL! JE HOBBY OM HONDEN TE DRESSEREN IS MOOI VAN PAS GEKOMEN!
STIL! BLIJF HET SUPRAGELUID UITZENDEN!

DIE HOND IS BLIJKBAAR UITSTEKEND GEDRESSEERD. HET LIJKT WEL OF HIJ HAAST HEEFT WEG TE KOMEN... WACHT, JONGEN, IK ZAL JE LOSMAKEN...
23.A.

ZIEZO, DAT IS GEBEURD!.. ZELFS ALS IK WILDE, KON IK DIE HOND NIET VOLGEN! LAAT IK MAAR TERUGGAAN..

DAAR KOMT EXPO AL AAN!
PRACHTIG! ALLES IS BLIJKBAAR VOLGENS PLAN VERLOPEN!

MAAR WE MOGEN HIER NIET BLIJVEN PLAKKEN! VLUG NAAR DE WAGEN!

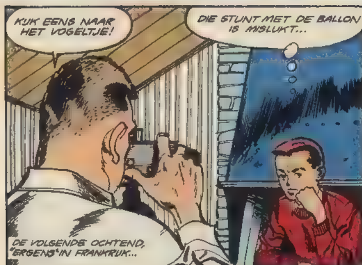

ZIT HET GELD ERIN?
IK ZAL 'NS KIJKEN... DE TAS LIJKT ME NOG AL LICHT...

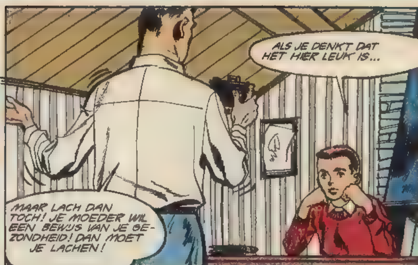

VERDUIVELD! ER IS EEN MOEILIJKHEID WAAR IK NIET AAN GEDACHT HAD! DE MOEDER VAN DE JONGEN BEWEERT DAT HET GELD BELEGD IS EN DAT HET TWEE WEKEN DUURT VOOR ZE ER OVER KAN BESCHIKKEN. BOVENDIEN VERLANGT ZE EEN BEWIJS DAT HAAR ZOON IN GOEDE GEZONDHEID VERKEERT!

REGEN

door Piroton en Jadoul

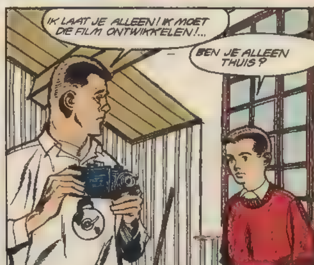
Op de plaats der afspraak vindt mevrouw Welter een hond op haar wachten.

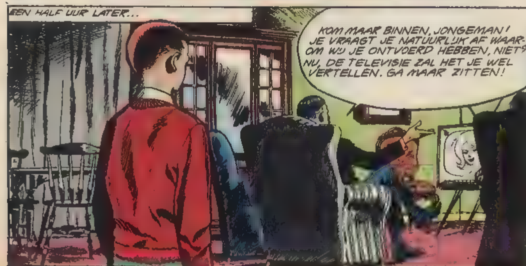

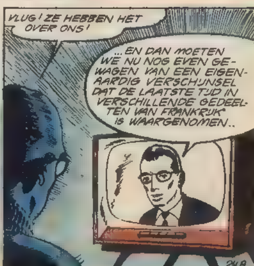

Werdt vervolgd

HET ZIGEUNER

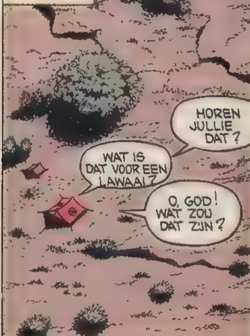

De Beverpatrouille

A. en M. Tacq

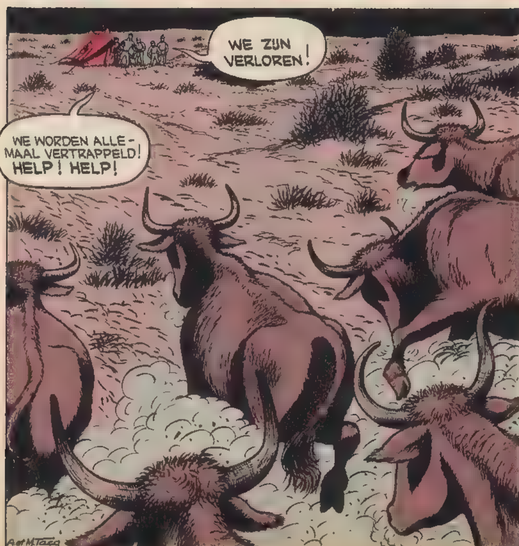
Schurken hebben in de nabijheid van de kampeerplaats der Bevers het droge gras in brand gestoken.

Wordt vervolgd

STARTER

door Jidéhem

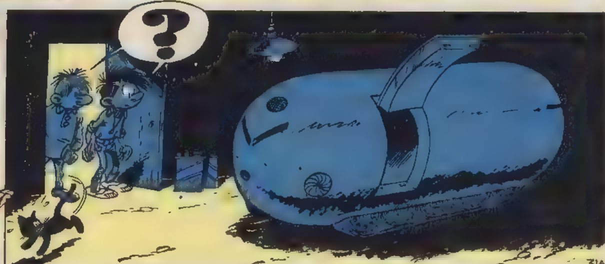
het

Wat gaat de grote geleerde aan Starter vertellen ?.

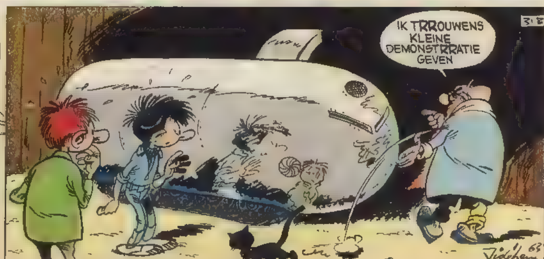

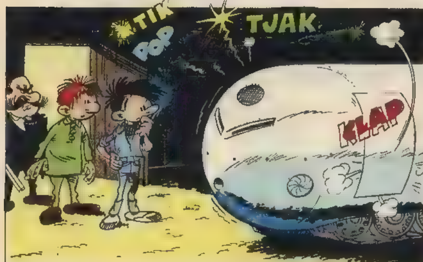

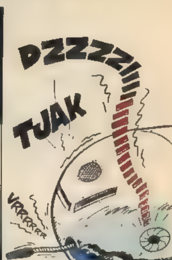

HUIS aan de OVERKANT

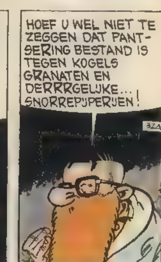

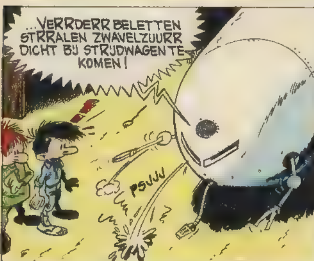

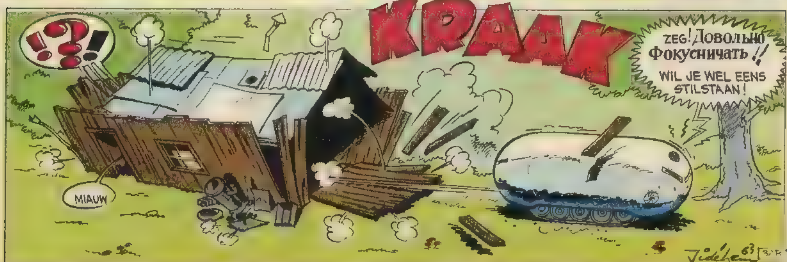

Wordt vervolgd

HET GELE RAS HEEFT OP HET OGENBLIK DE COMPLETE ATLEET NR. 1

Jang Sjoean Kwang, een op Formosa geboren Chinees, die momenteel aan de Californische universiteit studeert, heeft kort geleden het wereldrecord Tienkamp verpulverd en daarmee officieel het bewijs geleverd dat hij de knapste complete atleet ter wereld is.

De Tienkamp is, zoals uit de naam blijkt, een competitie die tien nummers omvat, een combinatie van springen, hardlopen en stoten of werpen, welke in een onveranderlijke volgorde in twee dagen tijd wordt afgewerkt.

De eerste dag meten de deelnemers zich met elkaar in de 100 m hardlopen, verspringen, kogelstoten, hoogspringen en hardlopen op de 400 m en de tweede dag wordt de krachtmeting voortgezet met 110 m hordenloop, discuswerpen, polsstokhoogspringen, speerwerpen en tot besluit de 1500 m.

Voor elk van die nummers krijgen de deelnemers een bepaald aantal punten en de optelling hiervan levert het eindklassement op. We moeten trouwens hierbij aanstippen dat sinds 1912, toen de Tienkamp ter gelegenheid van de Olympische Spelen in Stockholm voor 't eerst officieel is vastgelegd, de standaarden tot vier maal toe gewijzigd zijn, doordat telkens de records gebroken waren, wat het vergelijken tamelijk ingewikkeld maakt.

Dat de tienkamp een afmattende wedstrijd is ligt voor de hand. En dat hij het domein is van prachtatleten, dat valt niet te betwisten. Maar het opmerkelijke is dat de grote tienkampers, paradoxaal genoeg, heel dikwijls juist specialisten zijn. Om het duidelijker te maken : ze verzamelen in nummers die een zekere onderlinge overeenkomst vertonen een maximum aantal punten, dat hen in staat stelt hun zwakheden op andere gebieden goed te maken.

Zo wordt de 1500 m bijna altijd in een tamelijk middelmatige tijd gelopen (ongeveer vijf minuten). Dat komt doordat in dit laatste stadium van de wedstrijd de moeheid zich ontzettend laat gelden en ten tweede doordat dit hardloopnummer een uithoudingsvermogen en een tamelijk langzame hartslag eist die bijna nooit te vinden zijn bij atleten die uitblinken in snelheid en in nummers met korte krachtsinspanningen.

Op deze regel zijn echter uitzonderingen. Eertijds maakte de Amerikaan Thorpe en dichter bij onze tijd de Rus Koetenko op de 1500 meter iets meer dan 4' 30".

De Chinees Jang Sjoean Kwang, de nieuw recordhouder op de tienkamp, in een karakteriserende houding bij het speerwerpen.

VAN EEN ROODHUID NAAR EEN CHINEES

We noemden daarnet de naam Jim Thorpe. Die was een Roodhuid. Hij triomfeerde op een meesterlijke manier in de Olympische tienkamp te Stockholm in 1912, maar een paar maanden nadat hij met lauweren was gekroond en de eer genoten had op het podium te mogen verschijnen, werd hij uitgesloten. Men wreef hem aan dat hij als korfballerspeler professional was geweest ! Een paar jaar geleden vroeg de arme Thorpe nog op zijn sterfbed of hij zijn mooie gouden medalje mocht terugkrijgen...

Als er nog een bewijs voor nodig was dat de waarde van een atleet niets te maken heeft met zijn huidskleur, dan vinden we dat bewijs in de lijst van wereldkampioen Tienkamp. Na Jim Thorpe hadden de Blanken eerst het rijk alleen, met onder meer de Amerikaan Osborn, de Finnen Vrjölä en Jarvinen, de Amerikaan Morris en na de oorlog de jonge Bob Mathias (Olympisch kampioen op 18 jarige leeftijd te Londen in 1948 en 4 jaar later ook in Helsinki). En daarna kwamen de negers opzetten : Campbell en vooral Rafer Johnson, wiens wereldrecord pas verbeterd is door de geelhuidige Jang Sjoean Kwang.

Deze Jang — laten we zijn naam maar afkorten — is 10 juli 1933 op Formosa geboren. Hij wordt dus binnenkort dertig jaar? Hij is betrekkelijk lang voor een Aziaat : 1,82 m en hij weegt 85 kg. Deze uitmuntende hoogspringer (meer dan 2 m hoog) wist bij de Olympische tienkamp te Melbourne in 1956 op de achtste plaats te komen. En toen besloot hij met de hulp van zijn Formosaanse Bond naar de Verenigde Staten te gaan om daar zijn studie voort te zetten... en ook om zijn lichaamsconditie nog te verbeteren.

In 1960 maakte hij het de donkergekleurde Rafer Johnson om de dooie dood niet makkelijk en gaf hij zich pas in het laatste nummer gewonnen. Dit duel tussen een Zwarte en Gele is zonder enige twijfel een der hoogtepunten van de laatste Olympiade geweest.

PRESTATIES

Laten we nog even toelichten wat we daarnet schreven. Jang, de complete atleet, heeft niettemin zijn zwakke steeën : de 1500 m om te beginnen. En verder het kogelstoten en discuswerpen. Daarentegen is hij een kei in het polsstokhoogspringen en ook op de 110 m horden. De voordelen die hij met zijn sterke kanten behaalde waren zo groot dat hij onlangs al Johnsons record had geklopt nog voor hij op de 1500 m was gestart. Hij had die afstand desnoods in de gewone looppas kunnen afleggen.

Hierna zou ik tot besluit een overzicht willen geven van de door Jang verrichte prestaties van Johnsons successen... en ook van de records gevestigd door de voorloper, de onfortuinlijke Roodhuid, die eertijds het slachtoffer was geworden van onbarmhartige bepalingen (Thorpes verrichtingen zijn gemeten naar de huidige maatstaven). Diegenen van jullie die smullen van cijfers — en die zijn talrijk, dat weet ik — zal dit statistiekje zeker stof tot interessante vergelijkingen bieden.

Jan CORHUMEL.

	JANG (1962)	JOHNSON (1960)	THORPE (1912)
100 m	10.7	10.6	11.2
vèrspringen	7.16	7.55	6.79
kogelstoten	13.22	15.85	12.89
hoogspringen	1.91	1.78	1.87
400 m	47.7	48.6	52.2
110 m horden	14"	14.5"	15.6"
discuswerpen	40.99	51.97	36 98
polsstokhoogspr.	4.83	3.97	3.25
speerwerpen	71.75	71.10	45.70
1500 m	5.02.4	5.09.9	4.40
TOTAAL PTN.	9.121	8.683	6.266

En bovendien :
- ontdekking van ceramische stoffen die sterker zijn dan staal ;
- gebruik van zonne-energie ;
- gebruik van kosmische stralen.

De Antwerpenaar Karel Bossaert, vader van de Atlas-raket, gaf een rake omschrijving van het programma :

Tenslotte is het practische doel van die uitgaven, die enorm lijken, drievoudig :
- bescherming bieden tegen veroudering van wetenschappelijke en technologische opvattingen in deze tijd van opzienbarende vooruitgang ;
- beveiliging zoeken tegen het risico van een militaire overrompeling in de ruimte ;
- de mens aan zijn nieuwe begrenzing gewoon maken.

ZIJN RUIMTEVAARDERS « ZWENDELMANNEN » ?

De nieuwe grens, de Ruimte, is een elastische grens. Vandaag heet het reisdoel nog de Maan, morgen wordt het Mars, overmorgen Venus en daarna... Wie weet ?

- 11 -

BELANGRIJK

Als je dit micro-boekje wilt maken, moet je de middelste bladzijden uit dit nummer losmaken. Volg daarna nauwkeurig de aanwijzingen op die zijn gedrukt op de plaatsen waar je de vouwen moet maken. Je moet je beslist aan de volgorde houden. Als het hele boekje gevouwen is, doe je een nietje of een draadje garen in de rug, zodat de bladzijden, die je nu pas opensnijdt, bij elkaar blijven.

Bewaar dit micro-boekje. Er komen er nog meer, zodat je in korte tijd een prachtige micro-bibliotheek kunt samenstellen.

De

volgende

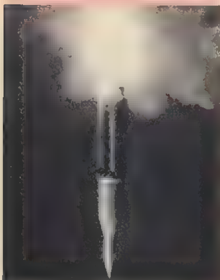
week :

DE HEER VAN RAVENBERGH

door ALFRED GERARD

- 8 -

...en is in een paar tellen verdwenen !

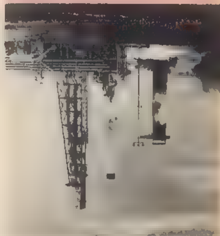
- 5 -

Het lanceren van een Saturn : de ontsteking van de raket...

- 32 -

De satellieten Agena B en Gemini zullen ook nog door Atlas raketten in baan worden gebracht.

op het spel staan worden alle ruimtevaartondernemingen geheel en al door de regeringen bekostigd.

Bij de verovering van de kosmos speelt de overheid de rol van de grote baas, die een keuze doet uit de diverse voorstellen hem door deze of gene fabriek gedaan, maar die de aard, de omvang en het tempo van de uitwerking der ruimtevaartprojecten zelf bepaalt, evenals de kansen die ze bieden voor de bevrediging van de verschillende nationale behoeften. Na de fiasco's van de Vanguard en de successen van de Spoetnik in 1957 vertrouwden de Amerikanen de studie van de wetenschappelijke en technologische problemen toe aan een burgerlijk bureau, maar lieten ze de militairen hun eigen boontjes doppen.

In de V.S. wijst de President in eigen persoon de doeleinden aan die bereikt moeten worden. Daardoor dwingt hij zijn land zo snel mogelijk vorderingen te maken, op technisch en wetenschappelijk gebied. Een Saturnraket kost nu eenmaal een kapitaal en het hele programma zal bergen dollars verslinden.

Apollo is dus in de allereerste plaats een zaak die de boekhouding aangaat. Belastingbetalers — en vooral Amerikaanse — zijn op hun qui vive als 't erop aankomt zo'n stuk of honderd

- 9 -

Het atoomtijdperk begon in het teken van volledige overheidszorg. Tijdens de tweede wereldoorlog werden militaire bureaus ermee belast in het geheim kernwapens aan te maken.

Het gebruik van kernenergie voor vredelievende doeleinden leidde later tot het oprichten van verschillende burgerlijke agentschappen en kernreactoren (Petten in Nederland, Mol in België).
- Wat kost een wagen ?
- fl 7.000 (100.000 F) gemiddeld.
- Een Boeing van het type Boeing 707 ?
- fl 2 500.000 of 350.000.000 B. F.
- Een kerncentrale ?
- Ongeveer fl 150.000.000 of 2.000 miljoen tot 3.000 miljoen B. F.
- Een ruimtevaartprogramma genre Apollo ?
- Laten we alleen de prijs van één enkele Saturn raket noteren : vijf miljard Belgische frank. (ong. fl 350.000.000).
- Het hele programma zal op 1.000 tot 2.000 miljard B. F. komen.

Dit is een officiële becijfering, bekendgemaakt door Mr. James E. Webb, directeur van het Amerikaanse Spacial Program, tijdens een persconferentie.

WAAROM ZO'N BELANGSTELLING VOOR DE RUIMTE ?

Gezien de astronomische bedragen die

- 4 -

Zelfs ondergeschikte punten zijn van belang voor de verkenning van de kosmos. Een van die onderdelen is de helm van de ruimtevaarder.

- 33 -

DUPUIS
BRUSSEL — DEN HAAG
PARIJS — MONTREAL

ROERING IN DE RUIMTE (II)
MICRO-BIBLIOTHEEK ROBBEDOES

ROERING IN DE RUIMTE (II)

DOOR WIM DANNAU

Voor de verovering van de nieuwe grens blijft de mens het voornaamste element. We mogen al tientrapsraketten

De Rocketdyne F-1 motor, waarvan verscheidene exemplaren in de toekomstige Saturn zullen worden gebruikt.

MAAK HIER DE TWEEDE VOUW.

zal voor één keer werkelijk bijdragen tot vriendschap en onderling begrip tussen de volkeren.

BOODSCHAP AAN DE WERELD

De internationale weerklank van het ruimteprogramma vertoont soms onverwachte aspecten. Zo meldde Russel Hove in een telegram uit Kaduna (Noord-Nigeria), afgedrukt in de « Washington Post » van 3-12-1961, het volgende :

« De Sardauna van Sokota en de Eerste Minister van Noord-Nigeria hebben op hun grondgebied het enige opsporingsstation van Donker Afrika toegelaten. Enkele kilometer buiten Kano, op een plaats die kortgeleden nog slechts door karavanen van kamelen en door boswachters op hun muildieren werd aangedaan, staat nu het Ruimtevaart-Opsporingsstation 5 van de NASA en het aluminium oppervlak ervan blinkt in de savanne. »

Verder voegt hij eraan toe :

« Dit station diende om het aanzien van de Sardauna te verhogen. De chauffeur die me erheen bracht zei tegen me : " O, u bedoelt het grote ge-

...de zes motoren reageren onmiddellijk...

NAAR BINNEN — HIER VOUWEN

...en het monster stijgt op in een verblindende lichtgloed...

DIT IS DE EERSTE VOUW DIE JE MOET MAKEN OM HET MICRO-BOEKJE TE

bouw dat de Sadauna heeft gebouwd om de boodschappen van de sterren op te vangen. " »

Deze aardige anecdote vormt een goede toelichting op onze slotsom uit dit artikel : we mogen volstrekt niet de betekenis van het ruimte-onderzoek voor de doorsnee burger van ieder land onderschatten. We herinneren ons nog de klachten van een Russische arbeider die de vraag stelde : « Wat heeft iemand zoals ik aan de Spoetniks ? » Op deze vraag die je dikwijls kunt horen, ook in Amerika, kunnen we natuurlijk antwoorden met een opsomming van alle practische voordelen die de satellieten bieden voor de verkeersmiddelen en de meteorologie en de vooruitgang van de techniek in het algemeen. Maar misschien zou het volgende antwoord nog beter zijn : « Het verkennen van de ruimte kan bij u een nieuwe belangstelling wekken en een nieuwe levensdoel, het zal uw intellectuele en geestelijke horizon wijder maken, want u zal een ruimere kijk krijgen op de rol die de mens op dit ogenblik in de geschiedenis der mensheid in tijd en ruimte speelt. »

Het Apollo-project speelt zonder enige twijfel een hoogst belangrijke rol in de ontwikkeling van de wetenschap en de technologie.

De wetenschappelijke en technologische vooruitgang die er sinds de « industriële omwenteling » in het begin van onze eeuw is gemaakt, heeft in alle lagen van onze maatschappij een diepgaande invloed geoefend. In een eeuw tijd heeft de wereld het tijdperk van de auto, dat van de luchtvaart en dat van het atoom beleefd. Elk van die uitvindingen bracht niet alleen een ommekeer in de manier van leven, maar had ook rechtstreekse gevolgen voor de algemene economische ontwikkeling, de militaire verdediging, het recht, de godsdienst en de staatkunde.

Het tijdperk van de auto was de tijd van het particulier initiatief, met slechts geringe deelneming van staatswege. Naargelang de luchtvaart veld won — in overgrote mate ten behoeve van de Defensie, maar ook met het oogmerk om het gebruik van het vliegtuig in de verkeersluchtvaart met kracht te bevorderen — speelde de Regering een actievere rol. Ze richtte burgerlijke centra voor wetenschappelijk en technisch onderzoek op (de NACA, die nu NASA is geworden, voor de Amerikaanse vliegtuigindustrie).

mooie miljardjes « het raam uit te gooien », ook al is het dan naar de maan toe.

« Waar is dat goed voor ? » vraagt Jan Publiek wantrouwig.

De totale uitvoering van het programma betekent een massale inzet van alle beschikbare middelen, niet slechts die der Verenigde Staten, maar van de hele westelijke wereld. Overal in de laboratoria, de werkplaatsen en fabrieken van het hele land, worden er niet alleen duizenden ingenieurs en technici gemobiliseerd voor het welslagen van het grootscheepse project, maar ook tienduizenden arbeiders.

Omdat het tijdperk van de kosmos nog zo nieuw is, valt het moeilijk in dit stadium al veel concrete bijzonderheden te verstrekken over aardse prestaties die voortvloeien uit de verovering van het luchtruim... Maar wacht nog een paar jaar !

De fabrikanten zelf hebben al treffende voorbeelden gegeven op het gebied van :

- reductie op miniatuur-schaal van electronische apparatuur ;
- satelliet TV-Telstar ;
- radio van vlooie-formaat ;
- electronisch hart voor ongeneeslijke hartlijders.

of stoten, een geleidelijke versnelling. Op de maan geen wrijving van de dampkring te overwinnen !

Het radio- en radarcontact met John die met de CM capsule in een baan zit maakt een snelle toenadering mogelijk.

CM en LEM komen met elkaar in aanraking.

Joe en Jim gaan over in de CM capsule. Even een knop indrukken en ze zijn eens en voor altijd verlost van het LEM gedeelte.

Nu hoeft alleen nog maar de retourvlucht naar de aarde te worden aanvaard, een manœuvre die de mannen grondig kennen. Ze hebben deze meermalen uitgevoerd aan boord van Gemini en Apollo oefencapsules in een omloopbaan om de Aarde.

DE OORLOG UITBANNEN !

De verkenning van de Ruimte is een belangrijke factor in de internationale politiek.

Zoals de president van de Science Advisory Committee in maart 1958 verklaarde :

« Als we sterk en ondernemend zijn in de ruimtevaarttechniek, dan zal het

HIER VOUWEN — NAAR BINNEN

« 25... 24... 23... »

Het kritiekste moment van de hele expeditie nadert. Zeker van zichzelf bedient Jim de stuurorganen.

« 6... 5... 4... 3... 2... 1... NUL. »

Ditmaal is het een start zonder horten

Een voertuig genre Apollo op het Rendez-Vous-punt waar een ruimtestation wordt gebouwd. De onderdelen zijn door Saturn C-5 in baan gebracht.

bouwen die 400 m hoog zijn, die 100.000 km/sec. afleggen ; als ze nergens anders toe dienen dan tot het lanceren van robots in de ruimte, dan blijft de mens gedoemd om eeuwig op zijn aardkorreltje te blijven zitten.

Daarom moet de mens dus voor zijn nieuwe element geschikt worden gemaakt. Dit betekent de geboorte van de Amerikaanse ruimtevaarder, de Sowjet- kosmonaut.

Nu wordt grondstof verknipt, verbeterd, veranderd om haar geschikter te maken voor de verovering van het luchtruim. Nee, het komt er niet op aan een ras van « ruimtezwendelmannen » te fokken, van menselijke robots die slaafs de bevelen van een nieuwe Zwendel opvolgen, maar wel om mensen uit te kiezen, in 't algemeen doorgewinterde piloten, op grond van hun intellectuele en lichamelijke hoedanigheden.

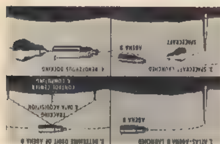
Die mannen worden opgeleid voor een nieuw leven, ze leren hoe ze zeven geduchte vijanden kunnen overwinnen.

We hebben elk van de zeven ruimtevaarders van het Mercury project verzocht ons een van die vijanden voor te stellen.

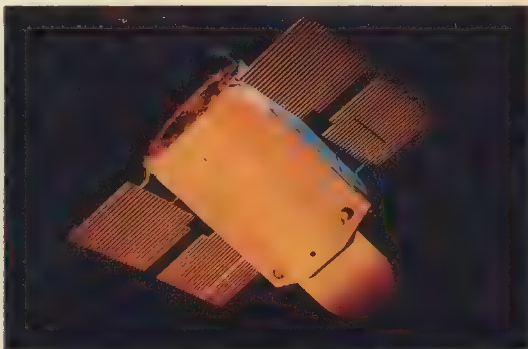
LET ER OP DAT DIT DE BUITENKANT VAN DE VOUW IS !

Alvorens Apollo gelanceerd wordt, heeft er een « Rendez-Vous in de Ruimte » missie plaats, die zich als volgt afspeelt :

1. Er wordt een satelliet Agena-B gelanceerd.
2. De baan wordt nauwkeurig berekend.
3. Gemini capsule (voor twee personen) wordt in dezelfde baan gebracht.
4. De bemanning loodst het projectiel naar de Agena-B satelliet.

HIER VOUWEN — NAAR BUITEN

VERWEZENLIJKEN. LET ER OP DAT DIT DE BUITENKANT VAN DE VOUW IS !

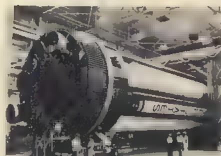
aanzien van de V.S. in de ogen van de hele wereld verhogen en een groter vertrouwen scheppen in onze wetenschappelijke, technische, industriële en militaire macht. »

Een jaar later boden de Verenigde Staten de Commission on louter space van de Internationale Raad van Wetenschappelijke Verkenningen hun medewerking aan en stelden ter beschikking van de andere naties lanceervoertuigen, ruimtevaartuigen, technische geleidingsmiddelen en laboratoria voor het in baan brengen van complete nuttige ladingen voor satellieten. De eerste satellieten volgens dit internationale programma, worden door het Verenigd Koninkrijk en Canada bestudeerd en zullen in de loop van 1963 gelanceerd worden. Er zijn onderhandelingen gaande met verscheidene andere regeringen — waaronder de Franse — die belangstelling hebben betoond voor de plannen tot samenwerking. In een onlangs voor de U.N.O. gehouden toespraak verklaarde president Kennedy :

« We zullen weldra voorstellen doen die het Handvest van de Verenigde Na-

En nu landen op de maan !

Een lichte schok, nog gedempt door de vier hydraulische telescooppoten. Jim en Joe onderzoeken de staat waarin het

Te Huntsville wordt de laatste hand gelegd aan de eerste trap van de vijfde Saturn raket.

« Toen ik met Mercury mijn rondje maakte, dankte ik mijn instructeurs op mijn knieën omdat ze me in speciale centrifuge-apparaten geleerd hadden, een onwaarschijnlijk hoog aantal G's te doorstaan. Bij het lanceren word je letterlijk verpletterd door je eigen gewicht. Die G's, de zwaartekracht vermenigvuldigd met X, kunnen van meet af aan onze dood betekenen. »

Lt. Commander Walter M. Schirra :

« De inlichtingen die door de verschillende satellietjes uit de ruimte worden meegebracht aangaande de kosmische stralen, krijgen we door en zo kennen we de gevaren die eraan verbonden zijn. Maar zoals we de radioactieve stralen van de aarde hebben overwonnen, zo zullen we ook die in de kosmos aan ons onderwerpen. »

Lt. Commander Alan B. Shepard :

« Heeft u al aan het ruimtepak gedacht ? We moeten eraan wennen hele dagen in een ruimtepak te leven. Dat is een afmattende training. Probeer maar eens bij u thuis een week lang opgesloten te blijven zitten in zo'n asbest brandweerpak en toch uw nor-

Capt. Leroy G. Cooper :

« Het is prettig leven met beide benen op de aarde. We zullen tijdens onze « uitstapjes » zware laarzen moeten dragen, net als de duikers onderzee. En evenzeer in het ruimtevaartuig als het zich voortbeweegt, als op de Maan bijvoorbeeld, waar de zwaartekracht immers geringer is. **De zwaartekracht** is volgens mij onze hindernis nr. 1. »

Capt. Virgil I. Grissom :

« De eenzaamheid schrikt ons bijzonder af. Toen ik met mijn Mercury-cabine na een baan van enkele minuten weer in volle zee terechtkwam, vroeg ik me af welke indruk het wel op me zou maken als ik zo uren en uren alleen zou wezen. En... in de ruimte kun je met z'n drieën eenzaam zijn. Dus ook in Apollo. »

Capt. Donald A. Slayton :

« Onze opleiding is er ook op gericht een systeem te verzinnen om ons vier en twintig uur in een etmaal bezig te houden. Er zal geslapen worden of iets nuttigs verricht. Verveling is een levensgevaarlijke vijand. »

Commander Malcolm S. Carpenter :

ruimtevaartuig verkeert. O.K. ! Klaar voor de terugreis.

Nu pas wordt de ladder uitgelaten. De eerste laars die de Maan betreedt is die van Jim, weldra gevolgd door die van Joe.

Maar misschien vinden ze er al voetstappen van Iwan of Nikita. De Russen zitten ondertussen immers ook niet stil.

Russen of Amerikanen, de permanente agenda voor de maanverkenners is vrijwel eender voor beiden :

- Monsters van de bodem verzamelen
- Kleuren- en ultravioletfoto's maken.
- Maankaarten controleren en corrigeren.
- Kosmische stralingen meten.
- In voorkomend geval de hevigheid van een aardschok meten.
- Bepaalde basisproeven nemen.

Dit is dan alles voor de eerste expeditie.

Na afloop van hun missie hebben de beide ruimtevaarders Jim en Joe hun plaats in het bovenste stuk van de LEM weer opgezocht

Het onderstuk gebruiken ze als lanceertoren.

Joe zorgt voor het aftellen :

De voor de toekomstige vluchten uitgekozen ruimtevaarders luisteren aandachtig naar de toelichtingen van hun voorgangers.

naar de hemel gericht. ...5... 4... 3... Drie duizend ton, het gewicht van zes duizend Renault R4, plus dat van de Eiffeltoren ! ...2... 1... NUL !

Midden in een oceaan van vuur stijgt de imposante ruimte-kathedraal omhoog. De bemanning wordt nerveus bij het ondergaan van het ontzettend toenemende aantal G's De tocht begint De heenreis naar de Maan zal hoogstens drie dagen duren. Automatisch maakt de onderste trap met zijn vijf sterke F-1 motoren zich los, net als de motoren van de tweede trap ontstoken worden.

De tweede trap scheidt zich een poosje later af en tenslotte brengt de enige motor van 100.000 kgp van de derde trap Apollo-LOR in de aardbaan : dit is de voorlopige « parking », nu wordt het contact verbroken. Alles is in orde !

Een paar minuten later wordt trap nr. 3 ontstoken. Deze brengt al ras Apollo-LOR op zijn bevrijdingssnelheid : 27 500 km/uur.

Zodra de motor uitgeput is, drukken Jim en Joe op de knoppen die de gekoppelde capsules CM en SM schei-

den. John controleert de LEM capsule (zie « Roering in de Ruimte » (I) : Het ongelofelijke doel anno 1968 : De Maan - Robbedoes 1311). Deze capsule gaat open als een Jakobsschelp, bevrijdt zich van de derde trap na con-

Hier is een schets van de Saturn lanceerinrichting. De linkertoren is op rails gemonteerd.

ties uitbreiden tot aan de uiterste grens van het ruimte-onderzoek. De ruimte zal gereserveerd blijven voor vredelievende doeleinden, we zullen de wapens tot massale vernietiging de toegang tot het luchtruim en de planeten ontzeggen. We zullen de geheimen en voordelen van de kosmos aan alle naties onthullen »

Nu reeds stellen we voor pogingen tot samenwerking te ondernemen ten behoeve van de weersvoorspelling en eventueel de controle over het weer en ook een globaal systeem van satellieten voor telecommunicatie ten gerieve van de TV, de radio en de telefoon in te voeren. Sommige sociologen hebben de mening uitgesproken dat de verkenning van de ruimte in de toekomst de oorlog zou kunnen uitschakelen. Ze koesteren de hoop dat het aanwenden van de energiebronnen, de hulpmiddelen, de verbeeldingskracht en van de aggressiviteit voor de verkenning van de ruimte zal bijdragen tot handhaving van de vrede. Of deze veronderstelling al dan niet bevestigd wordt, een ding staat vast : de internationale samenwerking op dit gebied

male leventje te leiden. Na vijf uur bent u stapelgek geworden ! »

Lt. Colonel John Glenn Jr. :

« We moeten onze eigen voedselbehoeften leren overwinnen. Voor een ruimtevaarder in de kosmos is alles gerantsoeneerd en van te voren uitgestippeld en er is geen sprake van twee « blikjes kip » open te maken als je er maar eentje mag hebben. Heel eenvoudig, zo te zien ; maar in de ruimte ? »

« GORDELS OMDOEN ! »

Op de vastgestelde datum om X uur, weerklinkt dit bevel in oren van de drie mannen, die opgesloten zitten in een nauwe cabine in de top van de Saturn C-5. De hele formatie bestaat uit de proefpiloot, ingenieur en ruimtevaarder. Specialisatie : Laten we ze Jim, Joe en John noemen.

Electroniek is Jim's gebied : als er een panne aan boord komt, dan moet hij ingrijpen. Raketmotoren zijn voor Joe : hem valt de taak te beurt op de Maan alle lanceerpogingen te controleren. Ballistiek behoort tot John's domein : hij is aan boord schipper naast God voor de terugtocht naar de aardse dampkring. Eentonig, dat eeuwige aftellen,.. 9... 8... 7... 6...

De Saturn C-5 raket staat met zijn indrukwekkende massa van 3.000 ton

tact te hebben genomen met CM/SM en de uitschuifbare poten nodig voor de maanlanding heeft uitgestoken

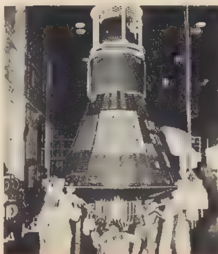
Door drie onverschrokken mannen bestuurd, vervolgt de capsule Apollo-LOR, samengesteld uit de elementen CM, SM en LM, alleen haar tocht naar de Maan. De aantrekkingskracht van de aarde vermindert de snelheid tot 7.000 km in het uur aan het einde van de eerste dag. Alles is rustig aan boord. Jim zit aan één stuk door bij de instrumenten en houdt de aarde in het vizier. John en Joe volgen in de TV een rugbymatch.

Aan het slot van de tweede dag is de snelheid al tot minder dan 2.000 km in het uur gedaald

DE EERSTE LANDING OP DE MAAN

Joe en Jim gaan van het gedeelte CM naar de LEM (Lunar Excursion Module). Jim zet de motor aan : nu zijn ze gestart op een elliptische baan die steeds dichter het doel, de Maan, nadert !

Het grote ogenblik... bijna roerloos hangt de LEM capsule op 50 meter van de grond.

Soms dient een lancering op het laatste nippertje te worden uitgesteld omdat er eerst nog een grondig onderzoek gebeuren moet.

ALS DIEREN DE TIJD "VOELEN" OF RADEN

Vogels en de « zomertijd »

Elke ochtend om acht uur plachten we broodkorstjes voor de vogels in het park te strooien. Maar toen werd het zomer. In dat seizoen werd de klok nog een uur achteruitgezet. Het was de « Zomertijd », zoals je je misschien nog wel herinnert. Afgaande op het verstrijken van de zonnedag hadden onze gevederde vrienden dus precies op hetzelfde moment als de vorige maand bijeen moeten komen om op hun dagelijkse kost te wachten. Dat was voor ons dus om negen uur, aangezien we, voor enkele maanden, met zomertijd moesten rekenen. Dus zouden de vogels te laat zijn gekomen. Welnu, ze kwamen hun brood gewoon op klokketijd bedelen, volgens de tijdrekening van de mensen ! Met andere woorden : de vorige maand dus feitelijk om zeven uur 's morgens, dus een uur vroeger. Vermoedelijk legden de vogels verband tussen de dagelijkse werkzaamheden van de tuinman in het park en ons bezoek. Dit verband was door het verzetten van de klok niet gewijzigd.

De voorspellende hond

En hier is nog een echt gebeurde geschiedenis die ons tot nadenken stemt over onze zogenaamd lager staande vrienden. Een persoon uit mijn omgeving heeft een foxhondje dat erg vertroeteld wordt. Deze vriend is op het ogenblik handelsreiziger. Hij is veel op pad en komt niet geregeld naar huis. Welnu, telkens als hij naar zijn woning terugkeert, zelfs als zijn familie niet gewaarschuwd is, loopt zijn hond de weg op die naar zijn huis loopt en wacht daar zichtbaar op zijn baas. En of het nu dinsdagavond is of donderdagmiddag of onverschillig welke andere tijd, steevast staat het dier op zijn zelfde plaats en voorspelt door zijn aanwezigheid onfeilbaar de thuiskomst van zijn vriend.

Een maag die zegt hoe laat het is

Ergens op het platteland heb ik een grappig toneeltje bijgewoond. Een boer ploegde zijn veld, met de hulp van twee ossen die voor de ploeg waren gespannen. Na een korte poos bleven de runderen staan. De boer spoorde ze aan om door te werken. Vergeefse moeite. Ik zag de ploeg rechtsomkeert maken en kalmpjes naar de boerderij schuiven. De goeie man moest wel volgen, of hij wou of niet. Toen hij op mijn hoogte was gekomen, vroeg ik hem waarom de ossen hun wil doordreven en hij niet. Hij antwoordde me dat er niks aan te doen viel, dat het middag was en daarom etenstijd voor de dieren, en dat niemand of niets ze op dat ogenblik kon dwingen om te werken. Ik keek op mijn horloge en inderdaad, de wijzers wezen twaalf uur.

Toen ik nog een kind was, ging ik graag op bezoek bij een oom van me die op een grote boerderij woonde, midden in weilanden en boomgaarden. De brave man placht zijn koeien 's morgens en om klokke vijf 's avonds te melken. Mijn verschijnen hield mijn oom altijd een beetje van zijn dagelijks werk zodat we vaak genoeg het vee in de stallen luid hoorden loeien, wat het was al vijf of tien minuten over melktijd !

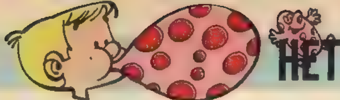
De schapen werden eveneens op vaste tijden gevoederd. En als we enkele minuten later kwamen dan anders, stonden alle dieren op hun poten en wachtten vol ongeduld op hun maal. Maar als we te vroeg waren, lagen ze nog allemaal op de grond.

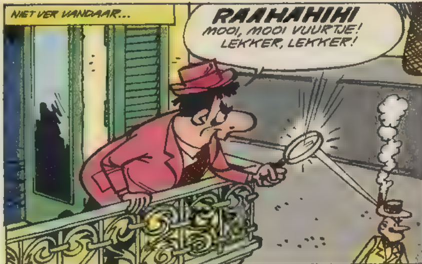

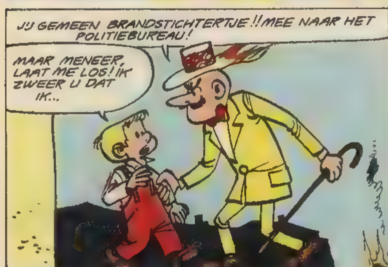

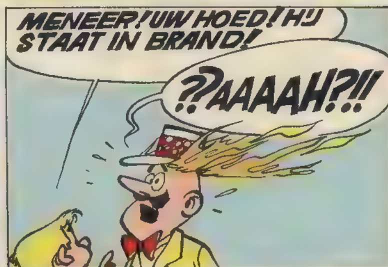
SE 200

HET KAUWGOM-

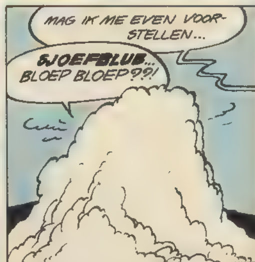

MENEER, UW KRANT DAAR... EN ALS... ALS DIE PYROMAAN EENS...
ZEG, HET SCHIET ME JUIST TE BINNEN, MANNETJE... JIJ BENT DE ENIGE DIE 'T KON... JIJ BENT DE PYROMAAN!

NIET VER VANDAAR...
RAAHAHIHI
MOOI, MOOI VUURTJE! LEKKER, LEKKER!

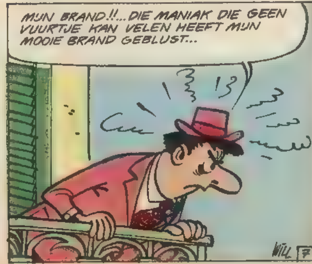

JIJ GEMEEN BRANDSTICHTERTJE!! MEE NAAR HET POLITIEBUREAU!
MAAR MENEER, LAAT ME LOS! IK ZWEER U DAT IK...

MENEER! UW HOED! HIJ STAAT IN BRAND!
??AAAAH?!!

PLENS!
FLITS

MAG IK ME EVEN VOORSTELLEN...
SJOEFBLUB... BLOEP BLOEP??!

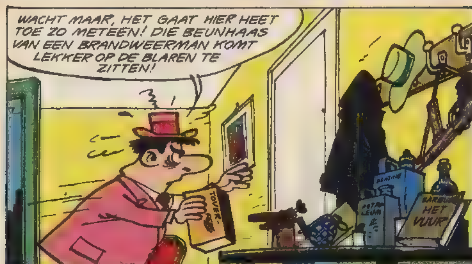

BLOEBLOE BLEBB??
...ALEX FIKMAN, VERTEGENWOORDIGER. DE "OCCIFLAM" SNELBLUSSER, DAT BEN IK! HAHAHA... ALTIJD EN OVERAL DOOFT "OCCIFLAM" DE VLAM!...

MIJN BRAND!!... DIE MANIAK DIE GEEN VUURTJE KAN VELEN HEEFT MIJN MOOIE BRAND GEBLUST...
WILL 7

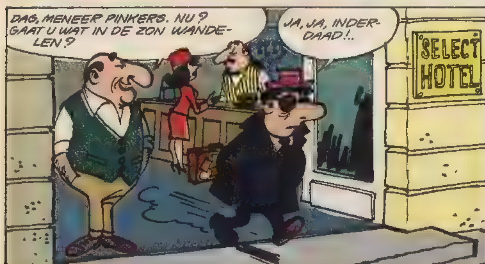
MYSTERIE

DOOR WILL
EN A. RAYMOND

Hoe kan een dagblad van een vreedzame wandelaar in brand schieten, zonder dat iemand in de buurt was?

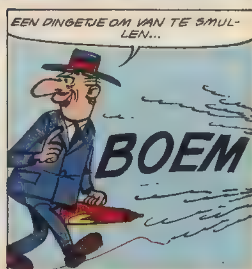

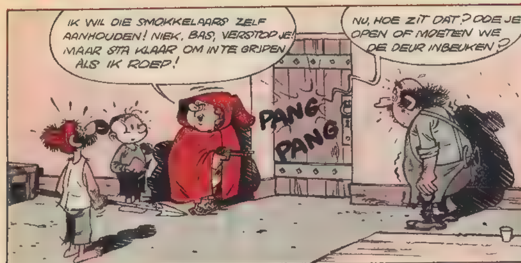

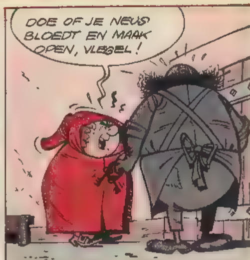
Wordt vervolgd

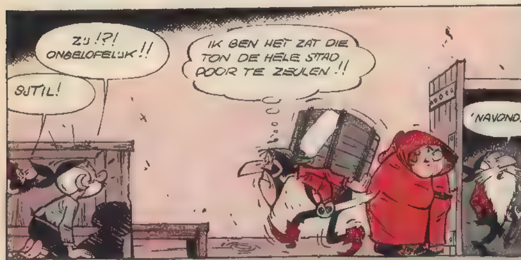

Smokkelaars brengen sterke drank naar een herberg, maar ze weten niet dat de koning, ouwe Niek en Bas daar zijn!

Ouwe Niek

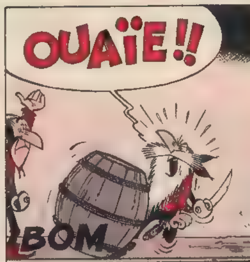

ZIJNE MAJESTEIT REBELLEERT

DOOR REMACLE

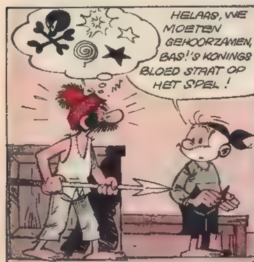

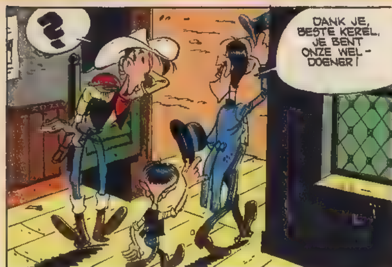

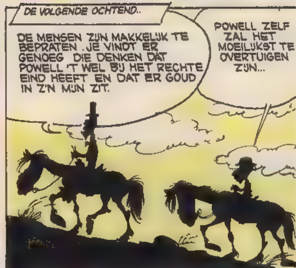

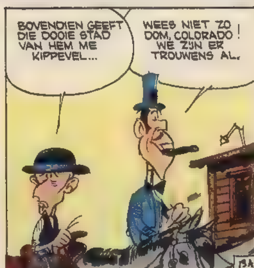
Wordt vervolgd

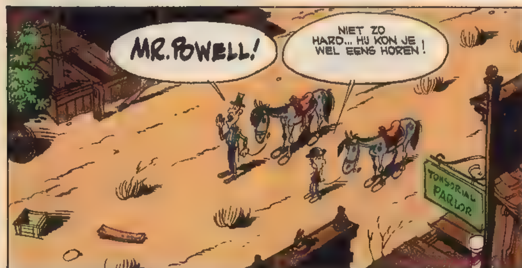

?
DANK JE, BESTE KEREL, JE BENT ONZE WEL-DOENER !

MORGENOCHTEND AL GAAN WE DIT GELD BELEGGEN IN DE ZAAK WAAR IK 'T OVER HAD...

WE ZULLEN POWELLS MIJN OPKOPEN EN IEDEREEN WIJS-MAKEN DAT ER GOUD IN ZIT. DAN KUNNEN WE 'M LATER VOOR EEN GEPEPERDE PRIJS AAN EEN SJLEMIEL OVERDOEN...

DE VOLGENDE OCHTEND..
DE MENSEN ZIJN MAKKELIJK TE BEPRATEN. JE VINDT ER GENOEG DIE DENKEN DAT POWELL 'T WEL BIJ HET RECHTE EIND HEEFT EN DAT ER GOUD IN Z'N MIJN ZIT.
POWELL ZELF ZAL HET MOEILIJKST TE OVERTUIGEN ZIJN...

BOVENDIEN GEEFT DIE DOOIE STAD VAN HEM ME KIPPEVEL...
WEES NIET ZO DOM, COLORADO ! WE ZIJN ER TROUWENS AL.
13A

MR. POWELL!
NIET ZO HARD... HIJ KON JE WEL EENS HOREN !
TONSORIAL PARLOR

GEEN STERVELING... DAN MAAR ERGENS OP POWELL WACHTEN WAAR WE HET MEEST OP ONS GEMAK ZITTEN. DE HELE STAD IS VAN ONS...

COLORADO !
PRISON

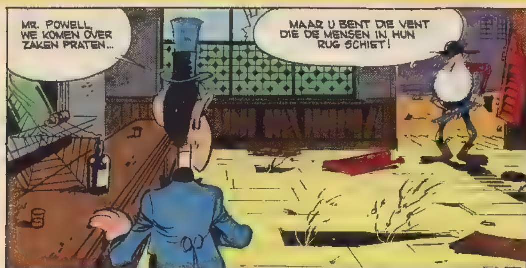

NEEM ME NIET KWALIJK... 'T IS UIT GEWOONTE... EN IN VERBAND DAARMEE ZOU IK JE WILLEN VOORSTEL-LEN NIET MEER OP MIJN NIEUWE HOED TE KLOPPEN!
LATEN WE LIEVER DE SALOON INGAAN.

IK ZOU WEL WAT LUSTEN...
EEN BLAUWE BOON IN JE BUIK ALS JE NIET DIRECT OPDUVELT!
13B

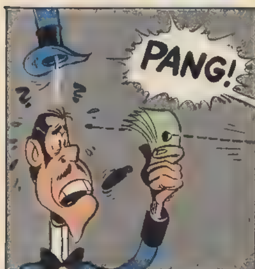
SPOOKSTAD

Morris en Goscinny

Als Lucky Luke het saloon binnenstapt, hebben de valsspelers juist de laatste zet gewonnen!

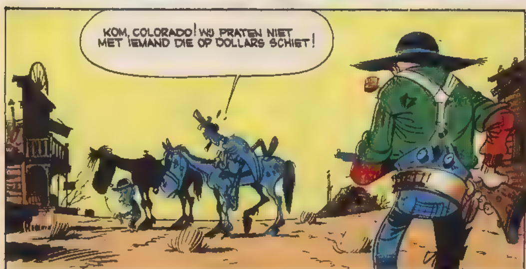

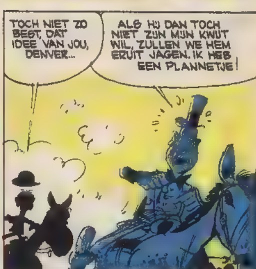

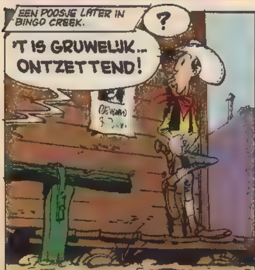

Wordt vervolgd

BEELDEN UIT DE WERELDGESCHIEDENIS

[illegible] van een samenzwering die te- [illegible] de Cid [illegible]

DOOR SIRIUS

TIMOER IN DE

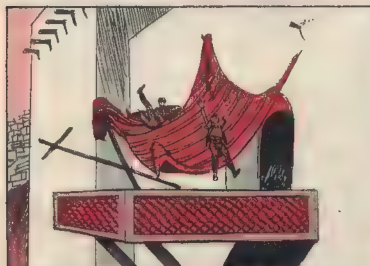

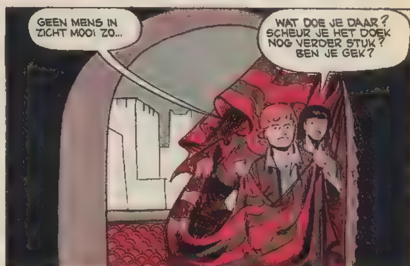

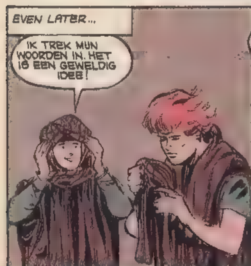

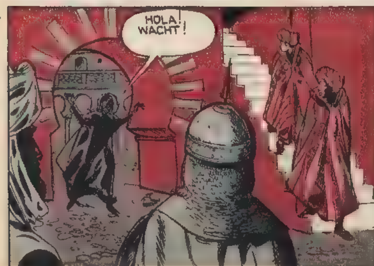

Wordt vervolgd

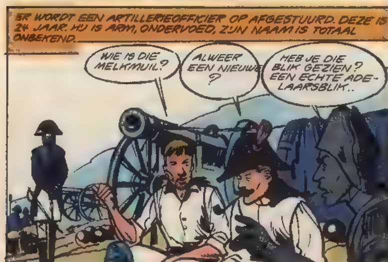
DE SPANNENDE VERHALEN
VAN OOM WIM

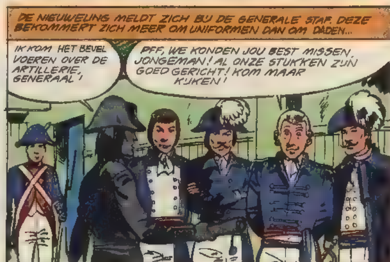
NAPOLEON

JULLIE KENNEN ALLEMAAL DE GESCHIEDENIS VAN EEN WERELDBEROEMD FRANSMAN: NAPOLEON! MAAR WEET JE OOK WAAR HIJ ZIJN 25STE VERJAARDAG VIERDE? DAT GEEF IK JE TE RADEN. DENK EENS NA, ANTWOORD EERST IN GEDACHTEN EN... LEES DAN DIT VERHAAL...

IN FRANKRIJK HEERST REVOLUTIE EN OORLOG. DE ENGELSEN HEBBEN TOULON INGENOMEN. DE CONVENTIE HEEFT GENERAAL CARTEAUX OPGEDRAGEN DE STAD TE ONTZETTEN...

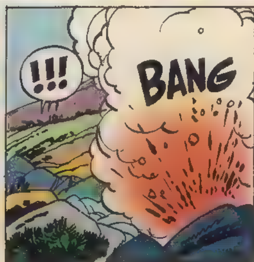
O.R 483 1A.

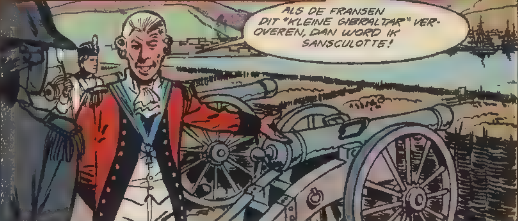

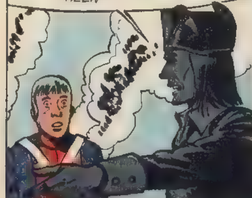
WORDT 25

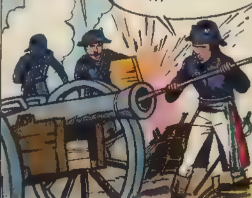

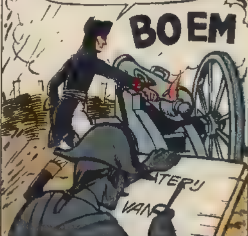

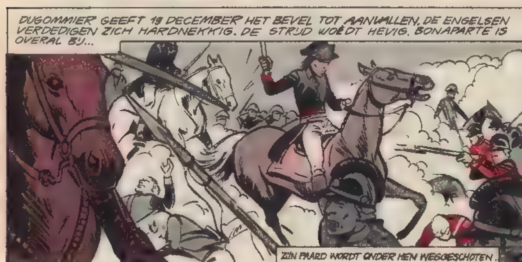
Vervolg

DE SPANNENDE VERHALEN VAN OOM WIM

NAPOLEON

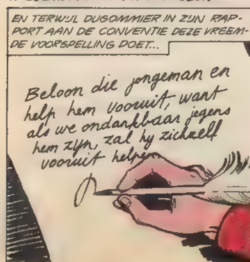

(1) TEGENWOORDIG FORT NAPOLEON

WORDT 25

1) 27 JULI

(1) NAPOLEON MAAKTE HEM LATER MAARSCHALK VAN FRANKRIJK EN HERTOG VAN ABRANTES.

Zou Spip een « boontje » hebben voor twee Bretzelburgse burgers ?

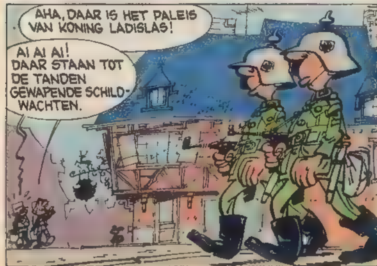

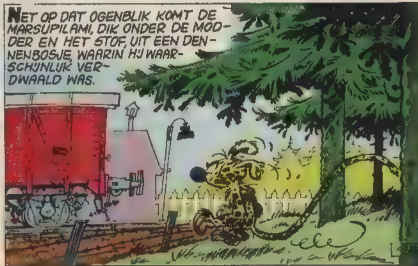

Wordt vervolgd

WAARSCHUWING

Er gaat geen week voorbij of één of meer lezers stellen ons de vraag : « Hoe wordt Robbedoes eigenlijk gemaakt ? » Het is niet gemakkelijk, ja vrijwel onmogelijk hun begrijpelijke nieuwsgierigheid te bevredigen. Zoals je wel zult merken is het onderwerp enorm uitgebreid. Maar daar we toch graag al degenen die er benieuwd naar zijn hoe ons blad tot stand komt, tevreden willen stellen, hebben we besloten de volgende bladzijden daaraan te wijden. Sommigen zullen het vreemd vinden dat we juist onze medewerker Guust Flater met zo'n moeilijke taak hebben belast. Laten die lezers dan vooral niet vergeten dat de voorbereiding van zo'n groot artikel heel wat overwerk van de leden der redactie eist. Daar iedereen de handen uit de mouwen moet steken, is het niet meer dan normaal dat we de Heer Flater verzochten het werk van zijn collega's wat lichter te willen maken door zelf ook iets te schrijven, temeer daar de hier volgende pagina's oorspronkelijk bestemd waren voor ons Jubileum-nummer. De Heer Flater kwam echter, zoals gebruikelijk, enkele weken te laat met zijn copij.

DE REDACTIE.

Hoe wordt ROBBEDOES gemaakt ?

DOOR GUUST FLATER

Kwabbernoot zei zo tegen me :

« Guust, nu moet jij een artikel schrijven ! »

En ik antwoordde :

« Zo ? »

Kwabbernoot lichtte de zaak als volgt toe :

« Ja, Guust, jij moet onze lezers vertellen hoe " Robbedoes " wordt gemaakt. Van A tot Z. Je krijgt vier en een halve maand voor je artikel. Maar maak voort ! Het is voor het speciale nummer ter ere van het 25-jarig bestaan. »

Pfff ! Mij nemen ze er niet makkelijk tussen ! Dus zei ik :

« Kom nog maar 'ns terug ! »

Maar het was echt geen mop. Kwabbernoot wilde werkelijk dat ik voor dat artikel zou zorgen.

« Werk vooral met methode en overleg. »

Kwabbernoot is er eentje soms ! Nu ja, omdat het niet anders kon, ben ik toen maar aan de slag gegaan... En hier is 't resultaat !

Ziezo ! Voor vandaag is 't welletjes ! Oef !

NADERE INLICHTINGEN

Langzaam (maar zeker) deed Guust zijn best om zijn plicht op te steken. Hij rekende 't zich tot plicht alles zelf na te kijken. Hij schijnt eens rustig gemaft te hebben tussen twee rollen krantenpapier, bekaf van zijn afbeulende werk. De volgende dag ging Guust bij de meisjes van de expeditie informeren en liet daar geniepig een heel nest witte muizen los. En meteen stond alles natuurlijk op stelten !

Op een vrijdag dreigden de linotypisten in staking te gaan. Waarom ? Wel, omdat Guust met een feesttoeter in de zetterij rondwandelde en er lol in had iedereen aan het schrikken te maken.

Een andere keer klonk er een verscheurende kreet nog boven het gedaver van de rotatiepersen uit. En direct daarna kwam er een menselijke gedaante, helemaal platgedrukt, uit de cylinders van een van die monsterlijke machines. Het stalen gevaarte werd stilgezet. Ontzettend ! Geen twijfel aan, dat was Guust ! Die was als slachtoffer van zijn plicht er zeker tussen geraakt en lag daar nu, zo plat als een vijg. En jawel, het was Guust, maar een reuzen Guust van latex. De echte Guust van vlees en benen stond in zijn vuistje te lachen om zijn flauwe mop, in de vrachtwagen waar hij zich verstopt had... en in slaap viel, zodat hij pas de volgende morgen aan het andere einde van het land wakker werd.

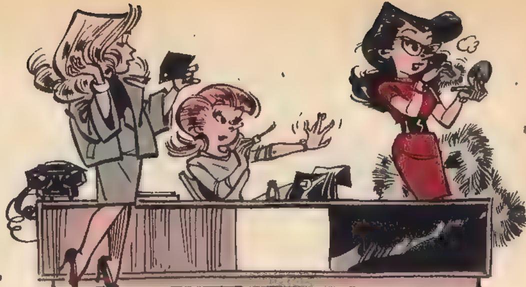
Maar dat is waar ook, deze bladzijden worden gewijd aan de manier waarop « Robbedoes » tot stand komt en niet aan de manier waarop Guust het aanlegt om ons dat duidelijk te maken.

Laten we de bladzijde omslaan om te zien wat er gebeurt op

DE REDACTIE.

FRISCO BUMA van de tekenkamer

LEO PEREBOOM redacteur

SUZANNE speelt vooral een decoratieve rol

YVONNE receptioniste-telefoniste

SONJA secretaresse van Kwabbernoot

HOE WORDT ROBBEDOES GEMAAKT ?

DE REDACTIE

Het is geen leven meer... Kwabbernoot zit me gedurig achter de broek...

« Guust, niet vergeten ! Je artikel... over drie weken ! »

« Guust, nog maar veertien dagen ! »

« Guust, hoe staat het er nu mee ? Je hebt nog acht en veertig uur ! »

De journalistiek is een vermoeiend werk. Daar krijgen ze me niet meer aan. Kom, ik moet toch aan de slag gaan... Jawel, hoor, daar begint het weer. Hebben jullie nooit jeuk in je rug ? Nou, dan bof je ! Wat zei ik ook weer ? O, ja. Mooi. Het is al lunchtijd. Wat geeft werken toch een razende honger !

Ik zat net een uiltje te knappen, toen een leven als een oordeel me deed opschrikken. Dat is slecht ! Ik doe de deur naar het kantoor van Kwabbernoot open, net op tijd om meneer de Mesmaeker spinnijdig te zien weglopen. Kwabbernoot kookt ook van woede. Heeft geen cent gevoel voor humor. Voor de aardigheid had ik een bokkinggraat van mijn lunch in een klapper gestopt. Natuurlijk weer pech ! Het waren toevallig de contracten van De Mesmaeker. Och... »

Nou moet ik 't toch eens over de Redactie hebben. Daar kan ik van meepraten. Bij de Redactie werk ik en een stelletje mensen onder de verlichte lijding (1) van de Hoofdredacteur.

...Er zijn ook tekenaars. Die komen altijd met de trekschuit (2). Daarom moet ik ze tot de orde roepen. Dat is een hondebaantje. Wat kan ik van de tekenaars vertellen ? Wel... ze tekenen (3). Ik heb er eentje vragen gesteld, maar hij wou niet dat ik zijn naam noemde.

Zo ging 't :

IK : « Houd je van je vak ? »

HIJ : « Een mens moet toch leven. Ik heb vijf kinderen... »

IK : « Moet je om je eigen verhalen lachen ? »

HIJ : « Als je denkt dat het leuk is urenlang aan een gag te zitten tekenen ! »

IK : « Eh, wat zou ik u nog meer kunnen vragen ? Hoe vind je het nieuwe tekenverhaal van Dinges (4) ? »

HIJ : « Ha-ha-ha-ha-ha-ha » (honende schaterlach) (5).

Bij de Redactie zitten er ook mensen die artikelen schrijven en anderen die voor de opmaak van « Robbedoes » zorgen. Zij rekenen en passen en meten en knippen teksten, titels, koppen, tekeningen en foto's om alles op een bladzijde te kunnen krijgen. Dat is heel ingewikkeld. En als ik je uitleg hoe ze dat doen, dan zou je er niks aan vinden (6).

Dus...

(1) - N.V.D.R. - We stellen voor de spelfout te herstellen en « leiding » te schrijven.

(2) - N.V.D.R. : Guust overdrijft weer. Er bestaan toch nog een of twee tekenaars die zich aan de leveringstijd houden.

(3) - N.V.D.R. : Hier legt Guust de vinger op de wond. Toch dunkt 't ons dat zijn gedachte misschien wat verder uitgewerkt kon worden. Hoe produceren de tekenaars hun verhalen ? De basis van ieder tekenverhaal is het scenario. Vaak is de tekenaar zijn eigen scenarioschrijver. Anderen maken gebruik van mensen die niets anders doen dan scenario's schrijven. Wat er ook van zij, voor alles wordt er een samenvatting aan het Leescomité voorgelegd. Dit comité keurt het onderwerp — en de uitwerking ervan in grote trekken — goed of af.

Als deze formaliteit achter de rug is, verdeelt de scenarioschrijver zijn geschiedenis in 44 stukken, die 44 platen of bladzijden

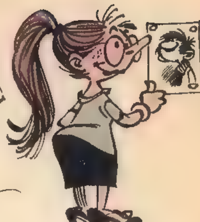
HENDRIK KELDER
concierge

MARIE MATTHYS
schoonhouden
van de kantoren

De Hoofdredacteur

JANNY
zorgt voor de archieven

BERTJE PLUIZER
corrector

JOHAN CIJFER
hoofd van de boekhouding

GUUST
...?

KWABBERNOOT
redactie-secretaris

De man
van de contracten

zullen vormen van het getekende verhaal (sommige verhalen tellen zelfs 60 platen). Hij bepaalt het aantal vakjes dat op elke plaat komt en zet uiteen wat er in gebeuren zal, vakje na vakje. Tegenover die uitleggingen schrijft hij de dialoog. Het laatste vakje van elke plaat moet een « pointe » bevatten (een spannend element of een gag) die de lezer benieuwd maakt naar het verdere verloop van het verhaal. De scenarioschrijver moet de tekenaar ook de benodigde documentatie verstrekken.

Gaat het om een nieuw verhaal, waarin nieuwe helden optreden, dan legt de tekenaar zijn personages, in verschillende houdingen getekend, aan de schrijver ter goedkeuring voor.

Tenslotte is het verhaal klaar om getekend te worden. De eerste plaat wordt op stapel gezet. Ze is veel groter dan als ze in Robbedoes verschijnt. Het gewone formaat heeft een breedte van 28 of 35 cm. De hoogte is naar verhouding. De tekenaar voert eerst zijn personages met potlood uit. Daarna komen de decors. Als het « klad » perfect is, wordt het met Oostindische inkt overgetekend, met de pen of met het penseel. Nu nog hier en daar goed vlakken en de tekening is af. De tekst wordt in de vakjes getekend. De tekenaar kleurt zijn platen nooit rechtstreeks. Hij duidt alleen aan welke kleuren hij zijn werk wil geven. Hij heeft de keus tussen twee methoden. Het kleuren kan aan de achterkant van de plaat gebeuren, zodat ze doorschijnen, of op een los vel doorzichtig papier.

Terwijl sommige tekenaars zelf voor alle ontwikkelingsfazen van een plaat zorgen, van het scenario tot aan de laatste komma van de dialoog, doen anderen een beroep op een lettertekenaar of een colorist of wel tekenen ze hun personages zelf en laten ze de zorg voor de decors aan een collega over.

De tekenaars van tekenstrips zijn in twee categorieën te verdelen. De REALISTEN brengen ons personages die vrijwel naar het leven zijn getekend, natuurgetrouwe decors en bijzonderheden. Het scenario zelf blijft binnen de grenzen van de waarschijnlijkheid.

De zogenaamd HUMORISTISCHE tekenaars maken daarentegen meer gebruik van fantasie. Hun geschiedenissen nemen volop hun toevlucht tot het ongewone en hun personages hebben het uiterlijk van karikaturen.

Maar in Robbedoes komen niet uitsluitend tekenverhalen voor. Sommige artikelen, de kroniekjes, de aankondigingen, vragen illustraties. Deze worden meestal met waterverf geschilderd, vooral als ze belangrijk zijn. Kleinere illustraties (zoals die van de Wereld in een Week) worden met de pen uitgevoerd, met aanduiding van de kleuren op de ommezijde of op aparte calque.

(4) - N.V.D.R. : Je zult wel begrepen hebben wie Guust bedoelt.

(5) - N.V.D.R. : Zo'n onbedaarlijk gelach is vaak bijzonder hinderlijk.

(6) - N.V.D.R. : We vinden namelijk dat Guust zich er maar liever niet mee moet bemoeien. Hij zou er toch niet uit wijs worden en jullie nog minder. Het werk van de « lay-out »-man is wat de tekenplaten betreft heel eenvoudig. Hij hoeft alleen maar aan te duiden op welke bladzijden ze komen te staan. Maar er is ook nog plaatsruimte toebedeeld aan de autokroniek, de sportkroniek en het natuur-artikel en nog andere, diverse artikelen en rubrieken en... aan de onvermijdelijke reclame, waarvan de omvang van nummer tot nummer sterk kan verschillen. Hierna moet de indeling van iedere bladzijde worden opgemaakt. De lay-outman is een soort van architect. Zijn bouwmateriaal, dat zijn de teksten, de titels, foto's en tekeningen. Van hem wordt verwacht dat hij ze zo goed mogelijk door elkaar mengt. Hij kan de foto's en tekeningen vergroten of verkleinen, er slechts een deel van overhouden. Hij beschikt over een oneindig aantal verschillende lettertekens om de titels en teksten te zetten. De opmaker moet als een virtuoos zijn rekenlineaal hanteren. Hij is een kunstenaar en tevens een wiskundige. Kortom, een architect.

Guust heeft de kroniekschrijvers en journalisten genoemd. Elke week moeten er artikelen worden geschreven en vaak ook dient een ploeg er op uit te gaan (reporter en fotograaf). Bij de redactie van Robbedoes vind je mensen die in staat zijn interessante berichten die in allerlei talen binnenkomen (Engels, Frans, Nederlands, Duits, Italiaans, Spaans en soms zelfs... Russisch) te verstaan en te bewerken. Meer dan honderdvijftig mensen komen bij de totstandkoming van een Robbedoesnummer te pas voor het materiaal naar de drukkerij toe gaat.

Hieronder zijn niet begrepen de archivaris, de secretarissen, en al degenen die onder het etiket kantoorpersoneel worden samengebracht. Om nog te zwijgen van de werkvrouwen die 's avonds stilletjes de prullemanden en asbakken komen leegmaken...

HOE WORDT ROBBEDOES GEMAAKT ?

DE DR

FOTOGRAFIE

Vreemd is het leven toch ! Ik werk nu al jaren lang bij de redactie van Robbedoes, ik heb zelfs recht op een opzeggingstermijn van zes maanden, als de directeur het in zijn hoofd krijgt dat hij me kan missen als kiespijn. En toch had ik nog nooit de drukkerij van ons blad gezien.

Ernest herkende ik direct. Ernest, dat is de concierge en daar hij altijd de telefoon aanneemt, hebben we elkaar vaak allerlei te vertellen.

« Dag, Ernest ! » zei ik.

Ernest keek me aan of hij een spook zag.

« G... G... Guust ! » stamelde hij.

Veel was het niet, maar het doet me toch plezier.

En toen ging ik George opzoeken. We hebben dikwijls woorden samen, omdat hij het eerst zijn neus steekt in alles wat van de Redactie komt. George speelt voor censor. Misschien weet je het niet, maar er zijn woorden die nooit in Robbedoes mogen komen. Woorden zoals [redacted] of [redacted] (7).

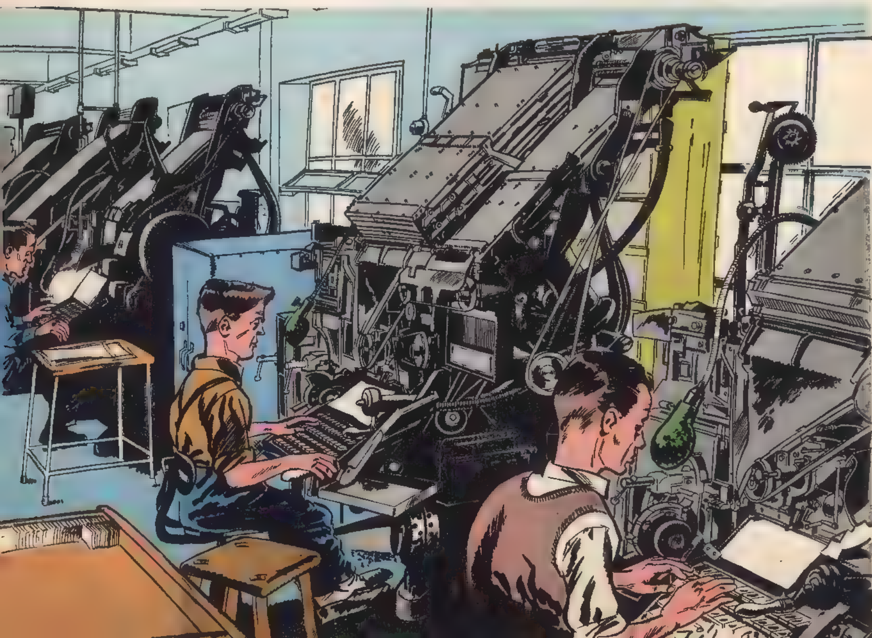
En toen ging ik naar Victor, bij de linotypisten en typografen. Hij legde me wel drie uur lang geschiedenissen van matrijzen en zethaken uit. Er zijn zulke mensen. Als ze een keer over hun leven beginnen te vertellen... Hij werkte zo op mijn zenuwen dat ik er niets van snapte. Mij kan dat niet bommen. Maar voor jullie is het ontzettend jammer (8).

Daarna ging ik met Gabriel kennis maken. Maar er was geen sterveling meer bij de fotogravure. Het werk was al afgelopen. Stel je voor ! Zonder dat ik het wist was ik al overuren aan het maken (9) !

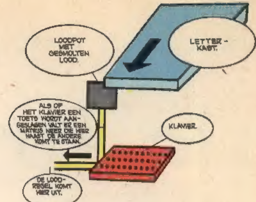
Daar ik er nu toch eenmaal was, wilde ik een blik werpen op de montagetafels om te zien hoe het allemaal gaat. Maar ik verdwaalde in de gangen. Het was al nacht geworden (10). Onmogelijk een schakelaar te vinden...

Ik viel in een hoekje in 't donker in slaap. Wat een lelijke nachtmerrie kreeg ik toen ! Een dikke poot schudde mijn schouder. In de nevel duwden andere handen me in de gang, gooiden me in een wagen en stopten me in een cel.

Dat alles was niet louter een nachtmerrie. Ik werd wakker op het politiebureau, omdat de nachtwaker in de drukkerij me niet had herkend. Hij leest ook nooit « Robbedoes ». In elk geval is dit de laatste keer dat ik voor journalist speel. Het is te gevaarlijk.

UKKERIJ

EN ZETTERIJ

(7) - N.V.D. Correctie : Goed geprobeerd, Guust, goed geprobeerd ! Maar je kunt een mens nu eenmaal niet veranderen (George).

(7 bis) - N.V.D.R. : Guust heeft jullie dus duidelijk gemaakt dat al het materiaal van een bepaald Robbedoesnummer eerst door de handen van de correctoren-censoren gaat, zodra het in de drukkerij aankomt. Een komma hier, een uitroepteken daar en zo worden onze platen en getypte teksten gezuiverd van spelfouten.

(8) - N.V.D. Zetterij : De Vriendenclub van Letterzetters en Drukkers van de Uitgeverij Dupuis :

in buitengewone vergadering bijeengekomen naar aanleiding van Guusts gedragingen in de drukkerij,

heeft BESLOTEN :

diep bewogen door de gegronde klachen van de leden over de zotternijen van genoemde Guust en met name het overdreven overmatig gebruik van de feesttoeter ;

algemeen verontwaardigd over de ondankbaarheid van genoemde Guust tegenover de bereidwillige meesterknecht die zich uitgesloofd heeft om hem de gang van zaken uit te leggen ;

De Heer Flater, zogenaamd journalist, voor altijd de toegang te ontzeggen tot de lokalen waar de leden van de Vriendenclub hun werkzaamheden verrichten ;

En van rechtswege een wilde staking te beginnen in geval voornoemde Flater dit verbod zou overtreden.

w.g. (Victor).

(8 bis) - N.V.D.R. : Laten we niettemin proberen de geheimen van het letterzetten te doorgronden. De opmaker heeft uitgemaakt dat een bepaalde tekst zo en zoveel ruimte zal innemen op een bladzijde in Robbedoes. Hij heeft dus de breedte van de kolommen vastgesteld (niet in centimeters, maar in cicero's; de cicero is de in de drukkerij gebruikelijke lengtemaat, ongeveer 4,5 mm), evenals het aantal regels die ze zullen tellen. Hij heeft een lettertype gekozen en het korpus (grootte) daarvan genoteerd. Met deze gegevens zal de letterzetter de getypte tekst die voor hem ligt overtikken op het klavier van zijn machine.

Dit klavier is groter dan dat van een schrijfmachine. Er is bijvoorbeeld een toets voor kleine letter « a » nodig en een andere voor een hoofdletter « A ».

Een linotype of zetmachine is een mechanisch wonder. Zodra de letterzetter een toets maar even aanroert valt een stukje koper uit een magazijn dat bovenop de machine zit. Dit komt terecht in een verzamelelevator waar dan nog andere, soortgelijke stukken bijkomen. Die stukken worden « matrijzen » genoemd, omdat er in beeldverdieping letters ingedrukt staan. Een rij matrijzen met spaties ertussen vormen een regel tekst.

Als een regel vol is, haalt de letterzetter een handel over. Dan komen de matrijzen in aanraking met de gietmond, waardoor het lood wordt geperst. Direct vloeit er gesmolten lood in de opening. Enkele tellen later stoot de machine een min of meer afgekoelde regel uit. Daarop staat, in reliëf ditmaal, de regel gezette tekst te lezen. Nu maakt de drukker zich van de loodregels meester en schikt ze tot kolommen, volgens de voorschriften van de opmaak. Hij voegt de titels in die in grote lettertekens met de machine of met de hand zijn gezet. Hij brengt lood aan op de plaatsen waar later illustraties moeten komen. Als dat allemaal afgelopen is, wordt het geheel samengevoegd en heet dan « vorm ». Door middel van rollen wordt de vorm op een proefpers met inkt bestreken. Een blad dat op een cylinder is gelegd wordt in contact gebracht met het geïnkte zetsel, en komt dan onberispelijke gedrukt uit de machine. Dit is de drukproef die samen met de oorspronkelijke getypte teksten naar de correctoren gaat.

Alle regels waarin een fout wordt ontdekt moeten opnieuw worden getikt. Soms moeten er wel twee, drie proeven gedrukt worden, soms nog meer, eer de corrector er niet de minste fout meer in kan bespeuren en het bevel tot afdrukken geeft. Nu is de tekst kant en klaar. Hij gaat naar een afdeling waar hij op een blad cellofaanpapier wordt gedrukt. Bij de montage zien we straks deze bladen terug.

(9) - N.V.D.R. : Als Guust er wat eerder bij was geweest, dan had hij het volgende kunnen zien en aan jullie vertellen : de platen worden op een verticaal raam gelegd onder het licht van sterke booglampen. Ze worden gefotografeerd en tegelijk gereduceerd tot de afmetingen die ze in Robbedoes zullen hebben. Het toestel — een enorm ding — levert een negatief, precies als van een gewone kodak. Van dit negatief wordt weer een positieve film gemaakt, waarop alles wat zwart is ook zwart in Robbedoes komt, wat grijs is, grijs blijft, wat ongekleurd is wit oplevert.

Zwart-en-witte foto's worden op dezelfde manier behandeld. Nu blijven nog de kleuren over.

Jullie zullen het wel weten : alle denkbare kleuren kunnen worden verkregen uit drie grondkleuren : geel, rood en blauw. Alle drie tezamen geven bruin. Blauw en geel geven groen. Om op de platen alle door de tekenaar verlangde kleuren weer te geven, moeten we dus buiten het zwarte positief nog drie films maken. Dat is het werk van de kleurendrukman.

Als je kleurenblind bent, dan deug je niet voor dit beroep, want deze vakman moet de kleuren kunnen splitsen en de fijnste nuance kunnen verkrijgen door een ondoorschijnende waterverf te gebruiken die hij op rechthoekige stukken negatief aanbrengt. Hij bevestigt zijn onbelichte film op de voor zwarte druk bestemde film en brengt alles erop over wat in geel moet worden gedrukt. Daarna, op een tweede film, al wat blauw moet worden. En wonderlijke vlekken die hij op de derde film verspreidt komen overeen met wat er allemaal in rood zal worden gedrukt.

De illustraties die in diverse tinten met waterverf zijn uitgevoerd, evenals de kleurenfoto's, worden verschillend behandeld. Er worden vier afzonderlijke cliché's van genomen (zwart, rood, blauw en geel), door voor de camera telkens filters van een andere kleur te zetten. Alle films worden geretoucheerd om van alle fotografische ongerechtigheden ontdaan te worden. Daarna gaan ze over naar de montage, waar de teksten dan al aanwezig zijn.

(10) - N.V.D.R. : Als slachtoffer van zijn plicht en van het noodlot stapelt Guust alle tekortkomingen op. Wij mogen niet onwetend blijven ten aanzien van de montage. De machine die Robbedoes drukt is erop berekend om in één operatie 64 pagina's op papier te brengen, ofte wel 32 pagina's recto en 32 verso. Het doel van de montage is alle films die betrekking hebben op een stel van 32 bladzijden bijeen te voegen. Een soort van puzzel, als je het zo wil noemen.

De monteurs beschikken over grote lichttafels om hun werk tot een goed einde te brengen. Eerst zorgen ze voor het monteren van de films die voor de zwartdruk moeten dienen. Als je een micro-verhaal bekijkt voor het gevouwen is, dan zul je ontdekken dat de bladzijden niet in nummervolgorde genummerd zijn. Evenzo worden de bladzijden op de montagetafels in een speciale volgorde gelegd. Hierbij is verstrooidheid uit den boze !

Als alle benodigdheden voor de zwartdruk bij de hand zijn, bedekken de monteurs ze met een doorschijnend blad, waarop ze door middel van gegomd papier de films zullen plakken die voor de blauwdruk bestemd zijn. Op dezelfde wijze gaan ze te werk voor geel en rood, waarbij dan de zwarte films als uitgangspunt dienen. Na een laatste onderzoek door de correctoren, worden de montageplaten naar de afdeling gebracht waar ze moeten dienen bij het graveren van de cylinders.

De Drukkerij

DE CYLINDERS DRAAIEN !

« Guust ! Waar kom jij vandaan ? Waar heb je gisteren gezeten ? Waarom ben je niet op kantoor geweest ? »

Kwabbernoot is zenuwachtig. Ik gaap omdat ik slaap heb. En ik het slaap omdat ik de nacht in 'n trein heb doorgebracht...

Dat moet ik je toch eens even vertellen. Ik ging door met mijn onderzoek naar de vraag hoe « Robbedoes » in de drukkerij wordt gemaakt. Er stond een vrachtauto die vol zat met grote pakken nummers van ons blad. Ik klim erop om dat van dichtbij te zien. Ik weeg en schat. Wat een vracht ! En wat zwaar is maakt moe, dat weet je. Kortom, ik dut in. Dat kan iedereen overkomen, waar of niet ? En dan gebeurt er iets ongelofelijks ! De chauffeur en zijn meerijder stappen in de cabine **zonder de moeite te doen hun lading na te kijken !** Als alle lui die bij Dupuis werken even slordig waren, dan was het gauw uit met « Robbedoes ». De vrachtwagen rijdt maar. Ik maf. En dat duurde zo voort tot ik wakker werd. Raad eens waar ? In het hoge noorden van Holland ! In een dorpje waarvan de naam me is ontschoten in de buurt van Delfgauw (11).

De chauffeur was razend. De meerijder ook. Wat hebben sommige mensen toch 't lef !

En weet je wat ik deed ? Ik m a a k t e me nijdig. Ik schreeuwde nog harder dan zij. Zo is het toch per slot van rekening. Als je met je laat sollen heb je 't altijd bij het verkeerde eind. Ik zei tegen ze dat als Meneer Dupuis wist dat zijn chauffeurs uilskuikens zijn, dat er dan... nou, hoor... Wel, toen leenden ze me geld voor een spoorkaartje en een pakje frieten. En hier ben ik dan. Kwabbernoot had er niet van terug.

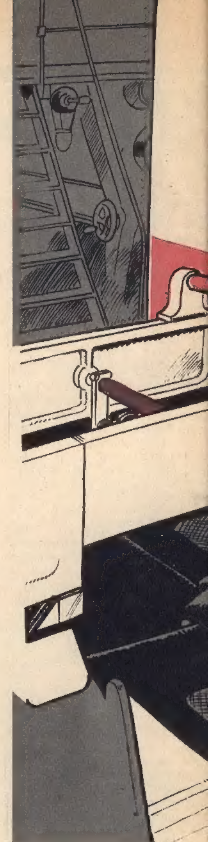
« En je artikel, Guust ? »

Meer wist ik niet te zeggen. Natuurlijk moet ik het nog met je over de rotatiepersen hebben. Dat zijn van die reuzedingen die een geweldig lawaai maken. Je gelooft me natuurlijk niet, maar dat maakt zo'n hels spektakel dat je jezelf niet meer verstaat. Ze hadden de boel best een minuut stil kunnen leggen toen ze me uitlegden hoe zo'n rotatiepers werkt. Maar zie je, daar dachten ze gewoon niet aan. Zo komt het dat ik er niks van gesnapt heb. Hoe kon 't ook ? (12).

En daar ik liever niet de kans loop je onzin wijs te maken, zal ik je zeggen wat ik heb gezien. Een rotatiepers is een machine met een hele boel dingen eraan die draaien en met papier in alle hoeken (13). Daarmee wordt « Robbedoes » gedrukt. Dat is al.

Drommels nog aan toe, niet vergeten mijn onkostennota op te maken. Wacht eens...

Een pakje frieten, dat is tien frank... en voor een frank mayonaise. En wat was er verder dan nog ? O ja, mijn kaartje. Verroest, ik had eerste klas moeten nemen !

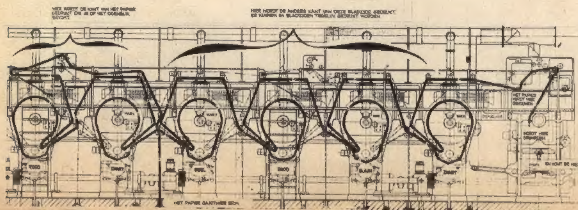

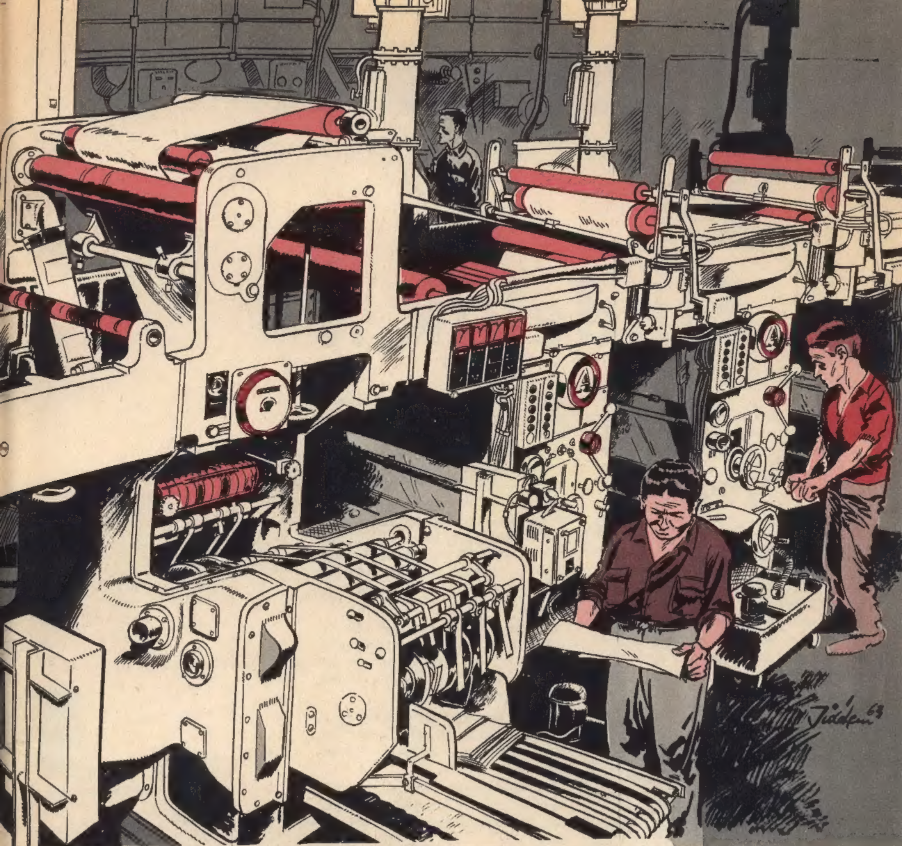
(11) - N.V.D.R. : Wij hebben Delfgauw vergeefs in Groningen gezocht. Zou Guust soms de plaats waar hij gestrand is met Delfzijl verward hebben ?

(11bis) - N.V.D.R. : Er zijn nog meer plaatsnamen die met « Del » beginnen : Delden, Delfland en Delftshaven. Je kunt nooit weten.

(12) - N.V.D.R. : We zullen weer tussen de regels moeten doorlezen. Bij de montage hebben we dus een soort van grote film verkregen waar de inhoud van 32 bladzijden op staat. Deze film moet in een gepolijste koperen cylinder worden geëtst. Dit procédé heet : « heliogravure ». De film dient om 'n lichtgevoelige gelatinelaag te belichten. Als dit gebeurd is wordt de gelatine rondom de hele cylinder aangebracht

Hier zie je de weg die de papierband aflegt in een rotatiepers waarop « Robbedoes » wordt gedrukt. De rollen zelf zitten in de kelder. De nummers van 't blad komen er aan de rechterkant uit.

en gaat alles in heet water. Op de plaatsen die niet belicht zijn gaat de gelatine eraf en laat ze het koper bloot. De cylinder wordt dan in een zuurbad gedompeld. Daar waar de beschermende gelatinelaag verdwenen is, wordt het metaal uitgebeten. Je herinnert je dat er zes cylinders nodig zijn om een gewoon nummer van « Robbedoes » te drukken : vier cylinders (zwart, geel, blauw en rood) voor de kleurenpagina's en twee voor de tweekleurenpagina's (rood en zwart).

Als het drukken afgelopen is, wordt de cylinder electrolytisch opnieuw geladen en met zorg gepolijst, zodat hij opnieuw dienst kan doen.

(13) - N.V.D.R. : Ja, Guust, natuurlijk. Een rotatiepers is lawaaiig. En gulzig ook. Die enorme machine slikt aan één stuk door een brede baan papier, die in duizelingwekkende vaart voorbijschiet. Aan het uiteinde van het stalen monster wordt de grondstof teruggegeven, gedrukt en gevouwen, zo goed als klaar voor de verkoop. Van het ene tot het andere einde van de machine beschrijft de papierbaan talloze kronkels. Op de punten van strategisch belang komt de baan in aanraking met de cylinders van daarnet. Bij elk contact worden er aan weerskanten nieuwe vlekken op aangebracht.

Het onderste deel van elke cylinder baadt nog in de inkt.

Door middel van een zg. « rakel » wordt het direct schoongemaakt, maar de inkt die in de duizenden gaatjes zit blijft op haar plaats. Ze wordt in het voorbijgaan door het papier opgezogen. Wist je dat een rotatiepers ondanks haar enorme omvang even nauwkeurig moet werken als een Zwitsers horloge ? Want er dient niet alleen in verschillende kleuren te worden gedrukt, maar bovendien moeten de twee of de vier kleuren precies over elkaar heen vallen. De minste verschuiving wordt door een foto-electrische cel opgespoord. Een robot « richt het schot » ogenblikkelijk. De rotatiepers verbetert zichzelf !

Ze vouwt de papierbaan eenmaal, nog eens en laat haar dan lopen. Verschillende arbeiders staan aan het eind van de machine klaar om de « katerns » die zich zonder ophouden opstapelen weg te nemen. « Katerns » ? Ja, zo heet een apart gedrukt deel van een boek of tijdschrift. Een speciaal Robbedoesnummer telt twee katerns, een van zestien bladzijden, eentje van twee en dertig. Let wel, het aantal pagina's van een katern is altijd een veelvoud van vier, ten gevolge van het vouwen. Voor het blad naar alle delen van het land, (en het buitenland) wordt verzonden, moeten de beide katerns nog geniet worden en gaan de stapels Robbedoezen die lekker naar verse inkt ruiken in de « driesnijder » waar ze « schoongesneden » worden. Voor ze in je handen komen worden alle nummers aan tientallen verschillende diensten toevertrouwd. Honderden mensen hebben er aan meegewerkt om je iedere week je rantsoentje leesgenot te bezorgen !

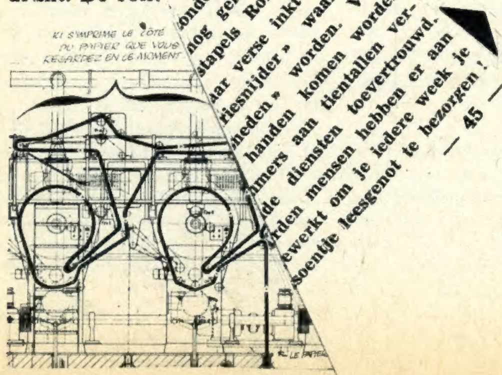
UITGEVERIJ J. DUPUIS, Zonen en Co. - Den Haag, Laan van Meerdervoort, 129
Brussel 1, Centrumgalerij, Blok 2

En Eindelijk...

Hè, ik ben nu aan de laatste bladzij gekomen. Het werd tijd... Ach, wat heb ik er spijt van dat ik Kwabbernoot gezegd heb dat ik dit karweitje best wilde opknappen ! Nee, daar krijgen ze me nooit meer voor ! En bovendien heb ik er vijanden mee gemaakt. En bovendien heeft mijn reuze-Guust van latex er het lootje bij gelegd. Hij is in een rotatiepers gevallen en er zo plat als een vijf uitgekomen. En alle boze tongen beweerden direct dat ik het met opzet had gedaan ! Ja, er waren zelfs een paar kaffers die geloofden dat ik zelf met huid en haar tussen de cylinders doorgegaan ben ! Ik moet zeggen dat bij de emballage heel wat meisjes er volkomen ondersteboven van waren. Het doet me toch plezier als ik zie dat er toch nog mensen zijn die me graag mogen. Ik vraag me af wat Meneer Dupuis wel voor een gezicht zou hebben gezet als hij erbij was geweest. En Kwabber-
ot en Janny en... Maar er is er een-
n e gezien had dat het een reuze-
ne latex was. En toen ze dat
hur hadden, waren ze alle-
alle den. Ze dachten di-
even besloten hadden
het g werken opzet-
Hier zie je
de we-
dat

a, zo
el van
en spe-
telt twee
n bladzij-
en dertig.
pagina's van
een veelvoud
e van het vou-
a naar alle de-
(en het buiten-
zonden, moeten de
nog geniet worden
stapels Robbedoezen
naar verse inkt ruiken
riesnijder » waar ze
heden » worden. Voor
handen komen worden
mers aan tientallen ver-
de diensten toevertrouwd.
rden mensen hebben er aan
ewerkt om je iedere week je
soentje leesgenot te bezorgen !

Hier zie je
drukt. De roll

ploegen om de in de hele drukkerij te zoeken, zoals ze me zijn komen vertellen. Ze schreeuwden allemaal : « Guust aan de galg ». Op dat ogenblik was ik onderweg naar Delfzijl. Heus waar, ik mag van geluk spreken. En toch was het een ongeluk, dat zweer ik je. Die witte muizen waren mijn werk. Toegegeven. Maar ik hield veel te veel van mijn latex Guust om hem in een rotatiepers te gooien. Wie het tegendeel beweert is een gemene leugenaar.

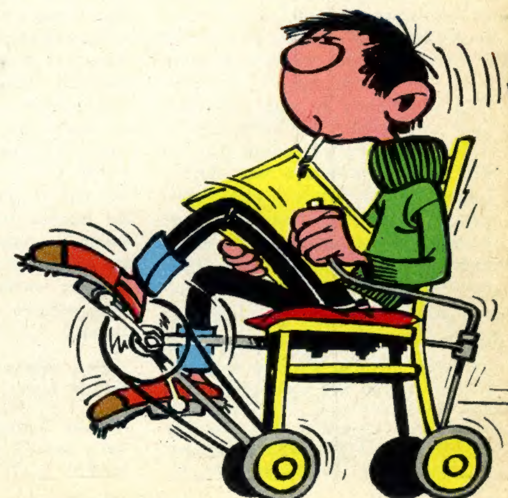
Het is mijn schuld niet als een stukje latex in de vouwmachine is blijven steken, zodat af en toe een bladzijde slecht gevouwen uit de machine komt...

Zo, nu heb ik je alles gezegd en ik ben de koning te rijk, omdat jullie nu weten hoe « Robbedoes » wordt gemaakt.

Ik hoop maar dat mijn artikel naar de smaak van Meneer Dupuis zal zijn. Misschien krijg ik wel opslag ?

G. F.

Deze vier figuren laten je zien hoe de kleuren die over elkaar vallen een hele reeks verschillende tinten opleveren. Helemaal bovenaan is alleen maar rood. Het geel komt erbij en levert de oranje tinten. Dan komt het blauw. We hebben zo alle kleuren van de regenboog gekregen. De zwarte cylinder maakt de zaak compleet. Jullie hebben de schrijver dezes zeker wel herkend. Dat is nou eens iemand die reclame voor zichzelf weet te maken !